

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

**A vámospércsi orth. izr. hit-
község rabbi állásra pályázatot**
hirdet. Jó beszélőképességű és
csak női nemű egyének pályázhat-
nak, mert az állást csak az ölti-
heti be, aki az elhunyt hajdu-
sámsoni pap leányát nőül veszi.
Pályázatok a hitközségi elöljáró-
sághoz küldendők be.

A vámospércsi izr. hit-
község elöljárósága.

Pásztói aut. orth. izr. hitközség

Rabbiszékünk megüresedése
folytán kérjük azon tisztelendő
orthodox rabbi urakat, kik rabbi-
székünket elfoglalni óhajtják, hogy
ebbéli szándékukat velünk közöl-
jék. Jelezni kívánjuk, hogy csak
már működő rabbik jöhetnek be
kintetbe.

Wohl Sándor, elnök.

Miskolci jesiva kuratóriumától

Értesítés.

Internátussal egybekötött je-
sivánkban a következő szemesz-
ter I. h. hó 1-én nyílik meg.
Csakis azon kérelmezők vétel-
nek figyelembe, akik a felvétel
iránti kérvényeiket Cholhamóéd
2-ik napjáig (ápr. 16.) főtiszte-
lendő Austerlitz Sámuel főrabbi
urhoz Miskolc, Palóczy-u. 2.
nyújtják be.

A Kuratórium.

Orth. bor

Kizárólag legfinomabb fajborok
ugyszintén

hegyaljai szamorodni
vörös borok

dus választékban, továbbá prima szil-
vórium, törköly, sáprópálinka
és borovicska a legolcsóbb árban.
Kívánatra házhoz is szállítok.

Fisch Jakab, Budapest,
VI., Vasvári Pál-utca 5. szám.
(Saszecheva Talmud egyleti házban.)
Alapítva 1901.

Összes orth. kóser

fűszerárut legolcsóbban sze-
rezheti be. — **BLAU BERNÁT**
Laudon-u. 1. — Referenciák a
budapesti orth. rabbiságtól.
— Vidékre is szállítok —

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből
32 fillér. Állást keresőknek szavankint
13, vas- tagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.,
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bo-
ritékban válaszbellyel ugyanoda inté-
zendők. — Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körök-
ben házasságokat a legdiszkrétteb-
ben közvetít: Schwarcz Gábor, Te-
rész-körut 12. — Tel.: A. 134—04.
Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít
házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-
ut 57/b. — Telefon. — Cégnevelői
levelezés.

ORTH. körökben járatos sadchen ad-
ja le címét »Megnősülők« jelígre
a kiadóba.

LÖWINGER Sámuel, Kaba. Házas-
sággközvetítő. Megtérásokat elfogad.

MEGNÖSÜLNE, vagy benősülne sz-
goruan vallásos családba 24 éves,
minden információt kibíró, vidéki
napilap szerkesztője. »Lagbeómers«
jelígre leveleket a kiadóhivatal to-
vábbít.

ORTHODOX, 55 éves, özvegy, fess,
intelligens uriember, jömenetelű
gyár tulajdonosa Budapestben, ke-
res megfelelő, jómódu uriaszonyt.
»Jó férj« jelígre a kiadóba.

FIAM NÖSÜLNE Sadchen által kere-
sek számára jószívű, chaszidás, fel-
tétlenül szép leányt vagy özvegy-
asszonyt, aki illene egy 30 éves,
vagyonos, tálmidichohom gyermek-
telen özvegyember nagykereskedő-
höz. Ajánlat »Rabbisalád« jelígre
re kértik.

ONÁLLÓ intelligens, 30 éves özvegy
tálmidichohom, nagy városban la-
kó kereskedő 30,000 P vagyonnal,
keres kimondottan szép, intelligens
szigoruan orth. leányt 20,000 P,
hozományal. Jelíge: »Jobb család«.

VALLÁSOS tanítójelölt elemis tanár, pol-
gáristák tanítását olcsón elvállal-
ja. Levelek »rendkívül olcsó« jel-
ígre a kiadóba kértetnek.

HÁZVEZETŐNÖNEK ajánlkozik
egyedülálló asszony, ki mindenféle
teendő a legkitünőbbben elvégez.
Faragó, Kispeszt, Kossuth-u. 17.

NEGY KÖZÉPISKOLÁT végzett tal-
mudista faültetben elhelyezkedne.
»Csak vallásos helyre« jelígre a
kiadóba.

NAGYKERESKEDŐ ÖZVEGYE, val-
lások, intelligens, negyven éves, jó
külsővel, háztartás vezetésére, sze-
rény igényekkel ajánlkozik. Aján-
latokat »Előszőr« jelígre kér.

FIATAL asszony, egyéves gyermeké-
vel házvezetőnői állást vállal. Hahn
Frigyesné, Csengery-u. 7. III. 11.

RŐFŐS és cipőszakmában jártasság-
gal bíró, jobb családból való szor-
galmas és megbízható, vallásos fi-
atember, volt talmudista állást ke-
res. Igénye teljes ellátás és sze-
rény fizetés. Az állást elvállalja
azonnalra vagy peszách utánra.
Esetleg más szakmában is. »Hűs-
ges 22« jelígre a kiadóba.

VALLÁSOS urileány, szombattartó
családhoz elmenne üzletbe vagy
gyermek mellé. Háztartásban per-
fekt. Levelek »Olcsó és megbízha-
« jelígre a kiadóba.

ORTH. KÓSER étkezde Püspöklá-
dányban, az állomással szemben.
Weisz Márton.

MISKOLCON újra megnyílt a volt
Blumberger-féle helyiségben Engel
streng orth. kóser étkezdéje.

Orth. kóser **TEJ, MÁCZOSZ, SMÜRE** és
máczosliszt hitközségi ár-
ban; továbbá az **összes hus-
véti fűszerárut legol-
csóbb napi áron.**

Muncsik Izidor

VI., **VÖRÖSMARTI-U. 25/a.**
Király-utca mellett. — Külön elárú-
sító helyiség. — Megrendeléseket
házhoz szállítok.

Orth. kóser **összes**
fűszerárut, tej és baromfi
orth. hitközségi felügyelet alatt,
legolcsóbb árban kapható,
valamint orth. hitközségi
máczos
hitközségi árban kapható.

Ehrenfreund Eliás
Wesselényi-utca 13. szám.
Tel.-hívó J. 374—83. Megrendeléseket
házhoz szállítanak.

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyáriáron
Schreiber Jakab
villanyerőre berendezett
sirközemében **Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.**

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda,
VI., Prófeta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

פסח

Irta: Óbudai FREUDIGER ÁBRAHÁM, a budapesti orthodox hitközség elnöke

שמור את חודש האביב
ועשה פסח לך אלוקיך

»Órizz meg a tavasz hónapját és
mutasd be a peszách-áldozatot az
Örökkévalónak.«

A Tóra e szavai egymás mellé állít-
ják a tavaszt és a peszáchot, a termé-
szet megújulását és Izráel egyip-
tomi kiszabadulását. Beköszöntő ün-
nepünk igazi tartalmára utal ez az
egymás mellé állítás. Épügy, mint
a természet csodás törvényeinek sza-
bályszerűsége nem a véletlen műve,
hanem a végtelen bölcsességű Teremtő
irányítása; azonképpen őseinknek az
egyiptomi rabságból való kiszabadulá-
sában nem az akkori egyiptomi po-
litikai helyzet kiaknázását és felhasznál-
ását látjuk, hanem a mennyei
gondviselés világboldogító tervének
egyik megnyilvánulását. És épügy,
mint a tavaszi napsugár az élet dia-
dalát hirdeti a téli dermedtség fölött,
azonképp töltson el bennünket a pe-
szách azzal a reménnyel, hogy az
erőszak győzelme sohasem lehet áll-
landó, hogy Jiszróel életében az el-
szenvedett elnyomások és lealázások
csak jégbilincset, csak átmenetet je-
lentenek egy jobb és verőfényesebb
élet felé. Amilyen igaz tehát a jelent
illetőleg a »hagodó« szerzőjének meg-
állapítása:

כל דור ודור חיבאדם לראות את עצמו כאלו
הוא יצא מצרים

»minden nemzedékben úgy tekintse
magát Izráel fia, mintha ő maga vo-
nult volna ki Egyiptomból, éppolyan
igaz a midrás ama magyarázata, mely
a Miczrájmban és a következő gó-
luszokban sinylódó nép reménykedé-
sét a »Sir-hasirim« következő szavai-
ban látja visszatükrözve: »ki hiné
hászszov óvor... — ime, a zordon
tél elmúlt, a zivatar megszűnik és
elvonul, a virágok nyílnak a föld-
dön, ének ideje elérkezik. A peszách
ünnepe eme örök tartalmának méltó

részesei csak úgy lehetünk, ha átö-
rezzük és életünkbe átvisszük a Tóra
által előirt rendelkezéseket. A pe-
szácháldozatot »cezi és úmáczaizs ál
merajrim jajchilühü« — sülvé kellett
elfogyasztani, kovásztalan lepénnyel
és keserű füvel. A midrás a sültben
(cezi és) utalást talál Avróhom ösa-
tyánkra, akit Nimród égő kemen-
cébe bedobott, mert a bálványimádás
helyett az Egyetlen imádatát hir-
dette; a kovásztalan lepény (maczó)
célzás Szóró ösanyánkra, aki kovász-
talan lepényt sütött, amikor az an-
gyalok hírelt adták neki a bekövet-
kezendő gyermekáldást; a keserűség
füve (mórajr) pedig szimbólumai Já-
kajv ösajtyánk szenvedéseinek. Eb-
ben az utalásban a megdicsőült édes
Apám »Majse Jedabér«, Bajj a zsi-
dó lélek analizisét találja. Avróhom:
a hit, Szóró: a családi élet tisztasá-
ga, Jákaiv: a Tórához való ragasz-
kodás, vértanúság áran is. A hit, a
tisztá családi élet, a Tóra iránt való
törhetetlen ragaszkodás jelenti szá-
munkra a mi őseink szent örökségét
és a zsidó életfelfogás összességét,
amit a Tóra a peszách áldozattal
kapcsolatban kifejezésre juttat.

Boldogult Apám eme mélyen szántó
midrás-magyarázata fényt derít szá-
momra a »Mechiltó« egyik figyelmet
keltő megjegyzésére. A peszácháldo-
zatról ezt mondja a Tóra: »vehójo
... lóchem leajsz — jelül szolgáljon
nektek«. Ez a Mechiltó szerint azt
jelenti: »nektek szolgáljon jelül, nem
nekem (a Mindenhatónak); nektek
szolgáljon jelül, nem idegeneknek«.
(Lóchem velaj li, lóchem velaj laá-
chérim.) Ha a peszách-áldozat tar-
talmában zsidó életfelfogásunk sum-
máját ismerjük fel, akkor áthat a tu-
dat bennünket, hogy mindez lelünk
üdvösségét, nemesebülését szolgálja.
Mert a zsidó vallás alapigazságaihoz
tartozik a szent ige: »im özodáktó má

títén laj — ha vallások vagy, mit
adsz Neki (az Uri-tennek) ezzel? —
Nem a Teremtőnek van szüksége a
mi vallások ténykedéseinkre, hanem
nekünk. Ennek a jele a peszách-ál-
dozat. De ez a jel nem a külvilág felé
irányuljon (velaj leáchérim). A zsi-
dó élet értékeléseiben nem szabad a
külső mértéket alkalmaznunk. Nem a
külvilági siker jelzi a zsidó ügyek
értékét és fontosságát, hanem az,
milyen módon hatnak, mint »befelé
szóló jelek; mennyire képesek bennün-
ket irányítani arra az utra, amelyre
őseink tanítottak bennünket, arra az
ösvényre, amelyet bevilágítanak a
peszách áldozat tanúságának sugarai:
»a hit, a családi tisztaság, a Tórá-
hoz való törhetetlen ragaszkodás, át
a szenvedésen és vértanúságon«.

Igy lett az egyiptomi kivonulásból
örök ölmény a zsidóság számára; így
rejlük a zsidóság I-ten felé irányuló
nemes törekvéseinek, szenvedéseiket
legyűrő szívósságának, a jövődő elé
bizalommal néző lendületének titka
ebben az egyszerű előírásban: le-
máán tizkajr esz jajm csezschó...
— emlékezzél az Egyiptomból való
kivonulásra, életed minden napjai-
ban. Tehát: »örizzétek meg a tavaszi
hónapot«. Órizzétek meg Izráelnek a
téli dermedtség bilincseit leoldó és
tavaszi szinompában ragyogó, sza-
badságot hozó peszách-ünnepe tanul-
ságait. És »örizzétek meg a tavaszi
hónapot«, a tavaszi ünnep tanításait
plántáljuk át utódainkba, hogy a
zsidó erényesség és vallásosság tava-
szí virágai pompázzanak gyermekei-
ink életében.

Ha ezt tartjuk szem előtt, meg-
erősödik bennünk a remény, hogy
ünnepeink még jobb és derültebb
viszonyok között, örvendetes és bol-
dog peszách-ünnepeket. A jó I-ten
erősítse közösségünk összes tagjaiban
ezt a szent reményt.

A szülői felelősség a hagada tükrében

Sussmann Viktor rebbi ur
sabosz hagódajl-szónoklatából.

A mai profétai lecke lélekemelő bizonyítványt állít ki Izráelről. Maga a Mindenható tanúsítja: »ám zü jó-czarti li tehilósi jeszépéri — Izráel népemet teremtettem, hogy dicsőségemet hirdesse.« Egy kitérés, a melyet Izráel közvetlenül a Királyok Királyától kapott. Minő örömmel töltötte el ezen magasztos gondolat minden zsidó szívet, minden zsidó apát, mikor az ővével a széderhez ül a szent ünnepi estén s amikor a kidüs serlegével a szédert bevezeti és ujjongva hirdeti: »áser bochár bonü mikol om... — áldott légy Örökkévaló, aki kiválasztottál bennünket és megszenteltél parancsolataiddal...«

De, hogy misszióknak híven megfelelhessünk, szükséges az évezredes Tant gyermekeinkbe átplantálni, hogy azok időtlen időnkig i-tenü szent kiküldetésünknek zászlóvivői legyenek. S ezt szimbolizálja tulajdonképpen a peszách ünnep: »vehigádó levinchó — tanítsd I-ten-szeretetre a gyermekeidet.«

A családi kör meghitt bensőségével telítetten akarja a Tóra a peszáchot megünnepeltetni s azért négy ízben is hangsúlyozza, hogy az ünnep jelentőségéről és tartalmáról szólni

kell a gyermekeknek. Az első alkalomból (Semajs 12, 26) ezt olvassuk: **והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם**

»Es léssen, ha szólnak hozzátok gyermekeitek: mire való ez a szolgálát nektek?« Ezt a kérdést a hagodo szerzője a gonosz, romlott gyermeknek, a »rósó« szájába adja és így bővíti ki: »ő azt mondja »nektek«, de nem »neki«, — s mert kívonta magát a közösségből, megtagadta a hit alapelveit s te vásítsd meg fogait (szavaiddal), mondd neki, hogy ha őt lett volna Egyiptomban, nem érdemelte volna ki a szabadulást.« Felmerül a kérdés: honnan veszi a hagodo szerzője, hogy itt gonosz fiuról van szó? A Mechilto is ezen a nézetben van, mert ezt füti hozzá az említett poszúkhöz: **בשורה רעה נתבשרו ישראל בארצו ששוקו חרורה עתה להשתבח**

»rossz hírt kaptak ezzel Izráel fiait, azt, hogy a Tóra elfelejtődik.« Honnan következett ez?

Onnan, hogy nincs is szó arról, hogy a gyermek kérdezősködni fog, hanem egyszerűen »szólni« fog, nem is lesz tekintettel szülei véleményére, csak nyilatkozni fog följényesen, lenézve, felülemelkedetlenség érzéssel magát a régi dolgokon. A többi gyermektípus az atyját kérdezi (»vehojó ki jislochó binchó«, vagy

»mó hoédüsz veháchtükim« stb.) ill várja apja feleletét, tanítását. Ez azonban nem kíváncsi atyja felvilágosítására, nem kérdezi azt, ellenkezéleg: »ki jajmrü aléchem benéchem«, ő akarja apját oktatni s följényesen leszólja: »mó hoávajdó házajs löchem — minek nektek ez a szolgálát!« Ez tehát a gonosz, a »rósó.« Az a nemzedék van itt jelle-

Kitűnő minőségű

Hutter

שר שזרז שזפפן
— sel peszách —

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

mezve, melyről a bölcs király könyvében olvassuk: »Dajr óviv jekállél vesz imaj laj jevajroch... — atyját káromolja, anyját nem áldja, tisztá a saját szemé előtt, pedig mocskosságától nem tisztult meg, milyen magasan hordja szeméit, mily fennhéjzónan szempillant.« Tapasztalunk meg, hogy zsidó családokban megszűnt irányadónak lenni bölcsünk ama tanítása: »a szülők tisztelése egyfontosságú I-ten iránti tisztel-

ben. »Hálajló háze külj mácóc (Mácó civakodást is jelent).

Mert szerénység és igénytelenség volt azelőtt Izráel erőssége, bizalom és remény Izráel bátyája. A sors mostohasága, a helyzet kedvezőtlenége, nem csüggesztette kedélyét, nem gyengítette lelkierejét. Meggyőződésel hitték, hogy a megpróbáltatások, a nélkülözések, a terhes gondok, csak átmenetiek. Nem keseregtek, nem panaszkodtak. Türelemmel és jobb jövőbe vetett hittel és reménnyel fogadták a nehéz megpróbáltatásokat, a leromlott életviszonyokat. (Kol má deovid ráchmónó letáv ovid). Ma felfokozott igények áldozata lett Izráel. Mindenki az elérhetetlen hajhászta. Fény, ragyogás, káprázat utáni vágy izgatja a lelkeket és hihe-

Má nistánó . . .

Volt már máskor is éjszakája Izráelnek, sötét, zord, viharos, éjszakája. Az Izráel egyéni jogait elismerő újabb korban is, hol nyugaton, hol keleten támadtak vész-fellegek feje felett, iszonyatos villámokat szóró, rettentő mennydörgést hallató vészfellegek, elmerüléssel fenyegetve lété, a megsemmisülés örvényébe sodorva jövőjét. De nem sokáig cikkáztak a villámok, nem volt tartós a rettentő mennydörgés. Elmúltak a vészfellegek, ismét derülten kéklétt az ég Izráel feje felett, meleg napsugarakat árasztva az elcsüggedt lelkekre és új reményeket fakasztva az elfáult szívekben. De most nem akar oszlani a sötétség, nem akar elmúlni a lidércnyomás, a rég nélkülözött élető napsugár

nem képes áttörni a sötét, vastag fellegeken, mindig csüggedtebb lelke, mindig kétségbeesettebb szíve. Miért sötétebb ez az éjszaka mint Izráel más éjszakai?

Mert szorosabb volt az összetartás, nagyobb volt az egyetértés, mélyebb volt az együttérzés azelőtt Izráelben. (Én keli máchzik bróchó lejiszóél elő hásólajm.) A béke, az összetartás, az együttérzés az a forrás, melyből áldás fakad Izráelnek, mely új reményre, új bizodalomra gerjesztí lelkét. Ma nincs érzelmi közösség Izráelben. Egyenetlenség és irigység vonult berkeibe, lerombolva a béke, egyedül áldást hozó várát, elzárva a szeretet, a jólétet fakasztó forrását. Elvek harca, felfogások háboruja dúl Izráel közösségének minden rétegé-

tel. »Régeinte döntő argumentum volt: »Apánk így akarja!« Most? Nem néznek fel a szülőkre, hanem sokszor lenézik őket és irányítani akarják a szülőket. Pedig milyen igaz van a következő példázatnak:

— Egy gyengéd, derék fiu öreg atyját magánál tartotta s minden jóval ellátta. Amikor egyjzben az öreg apa beteg lett s ágyának dőlt, gyengéd figyelme még megsokszorozódott. Hosszú, kínos várakozásokkal telt hetek múltán az öreg végre el-

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségű orth. ségben minden fűszer, csemege- és élelmiszer üzletben kapható.

Hutter József szappangyár Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

hagyhatta az ágyat és fia karján tett egynéhány lépést. A fiu könnyes szemekkel vezeti az apát. A kis unoka látja az egész jelenetet s odafordul az apához: »emlékszem, hogy amikor még nemrég engemet tanítottál járni, mennyire örültél, miért sirsz tehát most, amikor a nagyapát tanítod járni? Azért fiacskám — volt a felelet — mert öröm, ha az apa tanítja a gyermekét járni s nagy siralom, ha fordítva történik. Így van

tetlen küzdelmeket folytatnak azok eléréseért. Elcsüggednek, reményüket veszítik, ha a képzelt légvárak összeomlanak, ha nem képesek felemelkedni óhajaik, kívánságaik csúcspontjára. Mindenki panaszkodik, mindeki kesereg. »Hálajló háze külj mórajr.«

Mert őseink tana, elődeink szellemi öröke, volt azelőtt Izráel felbecsülhetetlen kincse, pótolhatatlan ereklyéje. Ősi zsidó kultúra hevitette lelkét, a szent Tan szelme lobogtatta lángra szívet. Az ősi Tan édesen zengő melódiáitól volt hangos minden zsidó hajlék. Amit testileg nélkülöztek, pótolta a szellem gyönyöre. Megszűntek a gondok, eltűntek a nehézségek, ha az ősi Tan labirintusába mélyedtek. Ha elmerültek anyagilag,

az olyan helyeken, ahol a gyermekek már nem is kérdeznék, hanem nyilatkoznak, diktálnak. Ki felelős ezekért az állapotokért? Sokszor a legkifogástalanabb családokban is rosszul sikerül egy-egy gyermek. Az elfajult s ellenszegülő fiu esetében a Tóra azt rendel, hogy a szülők rámutathatnak arra: **בנו זך סורר ומורה** — csak ez az egy fiuk tért le a rendes útról, a többi nem. De ha **כני יאמרו אליכם בניכם** — a gyermekek mind — fennhéjzón beszélnek szüleikkel — nincs-e igaza a Mechil-tonak, hogy fenyegető jóslást jelent ez Jiszroél részére?... Ez esetben a romlást nem lehet egészen a gyermekek rovására írni, bizonyára felelős a szülők neveltetési módszere. A szülők sokszor már színelig voltak vallásosak, csak félig meddig tanították Tórára, csak nagyjában tartották meg a saboszt, mindenféle vallási téren engedményeket tettek, a gyermekek jó megfigyelők, amit a szülők kezdtek, a gyermekek folytatták, a szülők 50 százalékos engedményt vallásiakban 100 százalékra egészítették ki. Ugy van most, mint a próféta mondta:

אבות אכלו בוסר ושני בנים תקרינה ירימ' ל'א
»az atyák ettek érlelen gyümölcsöt, s a gyermekek foga vások bele.« Ezek szerint már értjük a hagodo-t: Ha »ki jajmrü aléchem benéchem« — az összes gyermekek romlottak, akkor bizonyos, hogy »löchem« a szülők is okai, »velaj laj«, de nem egyedül a gyerek. »Ülefi sehajzji

A közelgő peszách ünnepre

idejekorán gondoskodjon
ארטה' כשר שר פסח
szappanokról. — Gyártják a bpesti orthodox rabbinátus felügyelete alatt az
ALBUS
Szappangyárak
Schützer Jakob és Fia cég,
Kossuth Lajos ucca 13.

esz áczmaj min háklo, kofár beikor«; a gyerek mindenesetre nagy büntetést érdemel. De tudd meg, hogy »veáfátó hakhé esz sinov«, temagad voltál az, aki megvásítottad az ő fogait.

Hitközségünkben, hála a jó Égnek, nem forog fenn az aposztrofált »ki jajmrü aléchem benéchem« esete, valóban lélekemelő a jesivákat látogató fiaink vallásossága és szorgalma. Mindazonáltal fennforog az »egyes esetek«, a »bonénu ze« problémája. Még sokkal intenzívebben, céltudatosabban kell folytatnunk a Tóra-tanulást gyermeknevelésünk tartalmává tennünk, hogy az Örökkévaló kegyelme velünk legyen: »ő nyissa meg szívünket az ő Tórájának, helyezze el szívünkbe szeretét s tisztelést, hogy teljesítsük akaratát, hogy szolgáljuk teljes szívvel, hogy ne fáradjunk hiába s ne szűlessünk céltalanságra.«

felemelkedtek szellemileg. Ma őseink szellemi öröke parlagon hever. (Hátajró münáchasz bekeren zovijozs.) Az ősi Tan melódiái kirekesztettek a zsidó házakból és a kor divatos hangjai váltották fel azokat. Anyagiak utáni hajhászatban; testi gyönyörök keresésében merül ki Izráel ereje. Kétszeres az elmerülésünk. Elmerültünk anyagilag, elmerültünk szellemileg. »Hálajló háze sté peomim.«

Mert jótékonyaság, nemesszívűség, támogató készség hatotta át azelőtt Izráel keblét. Karja mindig adásra, támogatásra volt kinyújtva. A legszerényebbre szorította saját szükségletét, hogy másoknak is juttasson feleslegéből. Ha volt kéregető, akadt adakozó, ha volt támogatásra szoruló, akadt

támogató. A kéz és a szív mindig nyitva állott a nyomor enyhítésére, a nélkülözések csökkentésére, a súlyos gondok könnyítésére. Keresték az alkalmat, hogy a szorultat támogassák, hogy az árvákat jóllakassák, hogy az özvegyek könnyeit felszársítsák. Ma — nincsenek felesleg mások számára. A felfokozott igények, a bőség utáni hajsza, a belső és külső életmód fénye mindent felemész, mindent elvisz. Nem jut a szegényeknek, nem jut az árváknak, nem jut az özvegynek. Mindenki hiányban szenved, mindenki szűkölködik. Nincsenek támogatók, csak támogatásra, támaszra szoruló. »Hálajló háze különü meszübin.«

Sréter Mór, Debrecen

A palesztinai bizottság jelentése körül

A palesztinai állapotok kivizsgálására az angol parlament tudvalevőleg bizottságot küldött ki Shaw képviselő elnöklésével. A Shaw bizottság több héten át tartó kihallgatásokat fogantatosított, amelyekről annak idején a Zsidó Ujság beszámolt. A bizottság a kormányhoz felterjesztett jelentését most publikálta. A Shaw-jelentés mentegetni akarta az arabokat, a palesztinai kormányzatot, Luke alkormányzót, a kikeresztelkedett magyar származású zsidót s így lényegében kértel. Megállapítja, hogy a vérengzésben az arabok bűnösök, de azért még sem lehet tervszerű izgatásról beszélni. Bűnös a mufti, de mégsem lehet rábizonyítani, hogy a vérengzés szellemi irányítója ő lett volna. Ellenben azt mondja a jelentés, hogy a zsidók egy része provokálóan viselkedett. Szükségesnek tartja a palesztinai katonai őrség szaporítását és a zsidó bevándorlás korlátozását.

A bizottság jelentése rendkívül izgatott hangulatba hozta a palesztinai zsidó sajtót és az összes angol lapok vezető helyen kommentálják. A »Times« szerint a legfontosabb kérdés a jelentéssel kapcsolatban az, hogy a mandatárius hatalom még a látszatát is kerülje el annak, mintha Anglia lemondott volna annak a mandátumnak az alkalmazásáról, amellyel a Népszövetség megbízta. Nemkevésbé fontos, hogy a rendet és a törvényességet Palesztinában fenntartsák. A »Daily Telegraph« szerint haldéktalanul az egyenlő elbánás politikáját kell inaugurálni a zsidókkal és az arabokkal szemben. Egyetlen közösségnek se legyenek kételyei a

jövőben helyzetére és jogaira vonatkozólag, az angol kormányoknak respektálniuk kell a Balfour-deklarációban vállalt kötelezettségeket és azt a politikát teljes szigorral kell alkalmazni.

A »Manchester Guardian« szerint a palesztinai vizsgáló bizottságnak rendkívül kényes feladata volt. A palesztinai problémát olyképen kell megoldani, hogy ne kövessenek el

Magyar Királyi Osztály-sorsjáték

első osztályának húzása már jövő héten, 16-án kezdődik.

84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

egy fémillió pengő. jutalom és nyeremények készpénzben:

300.000	50.000	25.000
200.000	40.000	20.000
100.000	30.000	15.000

stb., stb., pengő, összesen közel 8 millió pengő, mely összeget készpénzben fizetik ki.

Minden második sorsjegy nyer

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad **3 P.** Negyed **6 P.**
Fél **12 P.** Egész **24 P.**

Sorsjegyek az összes árusítóknál!

Csodaszép

parókák!

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly
hőlgyszobrász

Bpest, Andrassy-ut 19.

Telefon: Lipót 999—10.

igazságtalanságokat a jelenlegi lakossággal szemben.

Az alsóház pénteki ülésén Baldwin volt miniszterelnök megkérdezte a miniszterelnököt, hogy az angol kormány a történetek után milyen politikát kíván folytatni Palesztinában. Az interpellációra MacDonald miniszterelnök leszögezte, hogy a palesztinai mandátumot a népszövetségtől kapta Nagybritannia és ez a mandátum olyan nemzeiközi kötelezettséget jelent az angol nép számára, amelyet a kormány respektálni kíván és amelyet megváltoztatni nem lehet többé. Az angol kormány eleget kíván tenni idevonatkozó kötelezettségeinek, anélkül azonban, hogy politikája palesztinai nemzsidó lakosság jogainak megsértését jelentené. Any nyit mindenestre el kell ismerni, hogy hiba volt a palesztinai helyőrség létszámának csökkentése, úgy a helyőrséget, mint a rendőrséget meg kell erősíteni, hogy Palesztina nyugalalmát egyszersmindenkorra biztosíthassa Anglia.

Kundmachung

Wirkungsvolle in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene** ריח חזק, Gas-u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu mässigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Porto recomandirt im voraus erbeten. — Mein **לראות** auf **Perek**, Preis: 1.20.

Rabbiner Israel Braun

Budapest, Szövetség ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg mellékelendő. A dróze-ért Járó tiszteldíj előre küldendőbe.

A peszáchi áldozat tanítása

Irta: WELCZ IZRÁEL rabbi

(Héber eredetiből)

A peszáchkor hozott áldozati bárány, amelynek a mostani viszonyok között, azaz a bész-hamikkos nélküli időben való bemutatási lehetősége halachikus szempontból rendkívül érdekes stúdium, amiről a múlt években a Zsidó Ujság hasábjain irtam is, — figyelmünket az áldozati törvényekre irányítja, amelyeket a szent Tóra előír. Milyen célja van az áldozatok bemutatásának? Kell-e a Mindenhatóknak, aki az emberi viszonyokon, tulajdonságokon felül áll, állati áldozat? Mire akart bennünket a Tóra nevelni, amikor a törvényeket előírta? Nőzetem szerint a nagy mesterünk, Rási, kifejtette egy pár szóban az áldozatok értelmének lényegét. Amikor a »berisz bën hábeszörim« szövetség kötése alkalmából Ábrahám ösátjánk azt az ígéretet kapja, hogy utódai megkapják a szentföldet, ő azt kérdi: »hogyan tudom meg, hogy megtarthatom?«; I-ten elrendeli a szövetségkötést jelképező állatok hozását. Ezt Rási úgy magyarázza: I-ten a rendeletével azt akarta mondani, hogy »az áldozatok ereje és érdeme folytán fognak fennmaradni a te gyermekeid«. Ábrahám ösátjánk így cselekedett és a Tóra ebből az alkalomból hangsúlyozza: »hitt az Örökkévalóban; ő engedelmeskedett, hitt, holott a hagyomány szerint ő saját gondolkodási erejével ismerte meg az I-tenet, de gondolkodó erejénél nagyobb volt a hite és azért hozta az áldozatokat, amelyekre észbeli ok tulajdonképpen nincs. Az áldozatok lényege tehát — Rási fennemlített magyarázata szerint — a hit, az odaadó, a nem tépelődő, kételkedéssel meg nem zavart és el nem homályo-

sított hit. Csak ilyen hit képes önfeláldozásra, képes az életről is lemondani, ha I-tenről van szó.

Nagyon tanulságos, amit erről mond a »Rambam«, abban a híres levelében, amit elnyomott testvéreihez intézett, amikor magyarázza a szent ígét: — »minden eszköz, amelyet ellened alkotnak, nem sikerül, minden nyelv, amely támad ellened, bűnhődik; ez lesz az Ur szolgáinak öröksége«. A nagy mester szerint: Nevüchadnezár és társaik erőszakos »szközökele« akarták a zsidóságot megsemmisíteni; a görög filozófusok, Aristoteles és követői a »nyelvükkel«, beszédükkel, elméleteikkal szerették volna feldulni a zsidóság szentélyét; de sem az »szközö«, sem a »nyelv« nem vezethet célra, amíg csak a Tórára rá lehetett mutatni: »ez lesz az Örökkévaló szolgáinak öröksége«.

És ezt a törhetetlen hitet látja az áldozatokban kifejezésre juttatva a Rambam, nagy halachikus művében (Hilchajsz Meiló): »az áldozati törvény oka nincs kinyilatkoztatva nekünk, de őseink s azoknak ősei átérték és megértették a törvény lényegét és titkos értelmét s azért ol-tárokat emeltek és áldozatokat mutat-tak be«. Igaz ugyan, hogy a Rambam filozófiai művében, a »Majre Nevüchim«-ben, azt állítja, hogy a régieknek azért írta elő I-ten az áldozati törvényeket, mert az egyiptomi bálványimádásban el voltak sülyedve s az áldozatok azt célozták, hogy el-vonják a nép figyelmét a bálványok-tól. Am ezzel szemben rámutat a »Rambam«, hogy a Tóra áldozatok-ról tesz említést, olyan időről is, amikor ilyen elhárító célzatról nem is lehet szó; így tehát az áldozatnak

CRIKVENICA tengeri fürdő

(Jugoszlávia) Villa ASTORIA
Szigoru orth. **שניר PENZIO**,
tágas éttermek, tiszta szobák, a strand-tól 1 percnnyire. — SZÉFER TÓRA és MINJEN a házban. — Legjobb és leg-olesőbb tengeri fürdő az Adrián. — Referenciák elismert orth. rebbitól. Prospektust küld **Engel M. József**.

LEÁNYOK ÉS FIUK NYARALTATÁSA
Gondos felügyelet, vallásos nevelés és orvosi ellenőrzés. — A kedvező feltételeket közli:

REICHMANN MÓR TANÍTÓ, KECSKEMÉT.

ön magában való célja van, melyet nem ismerünk, de számunkra teljesen elegendő, ha a feltétlen, adadó hit szimbólumait látjuk bennük. Más elméletek mindig a hit értelmére voltak. A titkos kutatása nem a mi dolgunk. A talmud ama kijelentését: »ami megengedett neked, abban merülj el, — nincs dolgunk a titkos dolgokkal;« ugy magyarázza a híres szanzi rebbe: »kutass csak abban, ami meg van engedve, akkor látod meg csak, hogy mennyi nehéz probléma van a nyilvánvalóakban és érezni fogod, hogy fölösleges a rejtelmekkel foglalkozni. Hinnünk kell, hogy minden törói törvénynek hatása van a földön és fönn, a mennyekben. Ezért mondja a Tóra, a peszách-áldozat elrendelésénél: »mischü«, vonul-jatok el a bálványimádástól; de azért »vesáchátü hapósáchá: mutas-átok be az áldozatot, mert az I-ten felé emelkedő vágy, utána epekedő akarat lángja beleolvad az i-teni di-csőség felébe. Hitre, i-tenszeretetre tanít tehát a peszách-áldozat. S csakis ez a szellem lesz képes Jiszroél fiait megtartani a megváltás bekövet-kezéséig.

Paróka

különlegességek
(Modern és tartós kivitel)

Olcsó árak

Altschüler

Bp. VII., Csányi ucca 12.

(Király-ucca sarok)

Telefon: József 310—79.

Peszách

**הכר
takarításnál**

VIM

igazán mindent tisztít!

A létkérdés és az ünnepi hangulat

Írta: ALEXANDER VILMOS, Sátoraljaiúj hely

Peszáchi tartalommal telt ünnepi cikket szeretnék írni az ünnep tiszteletére. De ha visszatekintünk a közelmúlt időkre és szemléljük a sívár jelent, akkor le kell mondanom a reményről, hogy sikerülhetne saját önmagam, de még kevésbé az igen tisztelt olvasóimat ünnepi hangulatba ringatni. A jelenlegi állapotokban csak keseregni lehet. «Nincs parnósze» hallatszik mindenütt, zsidó körökben, ahol «parnósze» a legegyszerűbb létminimumot jelenti. Dr. Szabó László, a «Pesti Napló» csillogos cikkírója, ugyanabban a cikkben, amellyel a «Zsidó Ujság» az éjjeli tefilin-felkötéssel kapcsolatban foglalkozott, azt írja, hogy «a zsidó vallásban sok a sirás, de ezek a sirások nem a legfőbb dolgok a zsidó vallásban» Aláírom ezt a megállapítást, de a jelenlegi sirás nem a vallásban gyökerezik, legföljebb annyiban, hogy zsidó létünk miatt sokat szenvedünk a megélhetésért.

A peszáchi hagadó elbeszélését, az egyiptomi nyomoruság emlékének felidézését, azzal kezdjük: «Hó lachmó anjő» — ez a sanyaruság kenyere. Némely verziókban ez a kitétel így szerepel: «kehó lachmó — olyan mint ez, volt a sanyaruság kenyere». A béke boldog esztendeiben, amikor a megélhetés a fejlődési lehetőség nyomta rá bélyegét egész életünkre, a máczó emlék volt, emlék, az egyiptomi sanyaruságra, szimbóluma az elmúlt gólusznak. De ha feltennők most a kérdést, vajjon most is mondhatjuk: «kehó lachmó anjő»

— ehez hasonló a sanyaruság kenyere? a felelet csak az lehet: «Hó lachmó anjő — ez a sanyaruság kenyere.» A máczó és morajr nem csupán az egyiptomi nyomoruság és keserűség szimbóluma, hanem jelképezi a jelen legi szomorú helyzetünket.

Velem együtt, minden a gazdasági helyzetet figyelő zsidó megállapíthatja, hogy e megállapításokban nincs tuzás. A pozíció foglalás lehetetlen. Hol keressen a zsidó parnószt, megélhetést? Hol helyezkedjék el, hol helyezze el a fiait? Tisztviselőnek! Erről még a neológ zsidó sem, akinél a szombati munka nem jelent akadályt, álmodhatik. A falusi parnósztók a szövetezettek miatt megszűntek. A városi kereskedők helyzetéről sokat beszélnek az ujságok a kényszerregezési rovatban. A kereskedelem leromlása után bekövetkezett az ipar leromlása. És mégis állandóan buzdítanak optimizmusra, ami némileg hasonló fogalom a héber «bitochajnk»-nal. A szónoklatok és szép írások korszakát éljük most. Ezekből mindig a legnagyobb optimizmus csendül ki. Az egyik nagy vezérférfiu cikkében olvastam: «Nekünk magyaroknak legkevésbé szabad pesszimistáknak lennünk, mert akkor a römök alá temetne bennünket a kétségbeesés.» Az optimizmus — egy jobb jövő reménye. De mit csináljunk most a jelenben? Mit használ az optimizmus a szegény embernek, aki már most nem tudja a családját ellátni? A kereskedő, aki

már most nem tudja üzletét folytatni? A hitközség, amely nem folyos.thatja a fizetéseket tisztviselőinek? A Talmudtóra, amely a tanítóinak az amugy is sovány járandóságát képtelen pontosan megfizetni. Az ilyen viszonyok mellett, aki az optimizmust hangoztatja az bizonyára nem érzi át a nyomoruságot a maga mivoltában. Különben is a helyzet csődjét jelenti, ha vezető férfiak nem tudnak más remédiumot, mint a hitszónokok: «bitochajnk» bizalom, kitartás.

Ha már az újfajta optimizmus nem sokat segít rajtunk, térjünk hát vissza a régi, kipróbált «bitochajnk»-hoz.

Mert mit ünneplünk mi tulajdonképpen peszáchi idején? Szép és magaszos idöket éltek át, a mi mi őseink 3242 év előtt. Kétszáztiz éven át raboskodtak. Nehéz testi munkát végeztek velük a hatalmasak. Nem csak testi, de lelki és szellemi elnyomatásban volt részük: családi életükbe gázoltak. Majse Rabénü 1-teni kiküldetésben kiragadta őket a szolgaság és a bálványimádás országából, elvezette őket a Szináj hegyéhez, hogy ott átvegyék az örökéletü Tant és hogy az egyi-ten ígét hirdessék örök idökon át. Nem szabad tehát most sem elcsüggednünk, töltsön el a bitochajnk a Mindenható iránt hogy ő, aki őseink szenvedését Egyiptomban megsokalta, a mi helyzetünkön is majd javítani fog, mert «nem szunnyadozik és nem alszik Izráel öre». Velünk volt az egyiptomi sanyaruságban, velünk lesz a mai nyomoruság legyürésében.

Antal Géza ref. püspök peszáchi üzenete

Vasárnap... Az eső nagy cseppekben hull alá s keményen verdesi az autó ablakát, mely Pápara röpit. Tiszta, ünneplő falusi házak mellett sikklik el a gépkocsi. A városba érkezve, a püspöki palota felé tartok teli önbizalommal. A gyönyörű épületet szebbnél szebb fák övezik s a lombok már hirdetik a tavaszt: zöldelnek. Nyílik az ajtó, amelyen rajta egy névjegy a következő felirással: felsőgelléri Antal Géza dr. felsőházi tag, dunántúli református püspök. Gyengén kopogtatok: Tessék, — hangzik a felelet és én belépek a püspökhöz. A fogadószoba valóságos könyvtár benyomását kelti. Maga az egyházfő is mélyen egy filozófiai tanulmány fölé hajlik. Mielőtt a diskurzust megkezdenénk, egy levelet nyújtok át a püspöknek. A levelet Baltazár Dezső tiszántúli püspök írta volt hozzám, még az elmúlt esztendőben s az így hangzik:

Kedves Szerkesztő Ur!

Becses levelét megkaptam, jókívánalmait hálásan köszönöm. Köz tudomásu dolog, hogy a zsidósággal melegen szimpatizálok, azon nagy sajátainál fogva, melyet vallásiakban, tudományban, művészetben, — stb., a világ színpadán elfoglalnak. Amennyiben Ön teheti, szívesen látom, itt, Debrecenben. Jöjjék el s akkor folytathatunk eszmecsere-t. Debrecen, 1929 telén.

Szeretettel öleli:
Baltazár Dezső.

— Igen, én mindenben osztom Baltazár ömeltósága álláspontját — mondja Antal püspök. — Nagy megbecsülést tanusítok a zsidóság iránt. Én orthodox zsidók között élek s mily örvendetes azt látni, hogy szombaton le vannak a rollók zárva. Tudja legalább mindenki, hogy városunkban olyanok élnek, akik szeretik és gondozzák vallásukat. Február végén öt heti tartózkodásra Hollandiába utaztam, ahol a Ma-

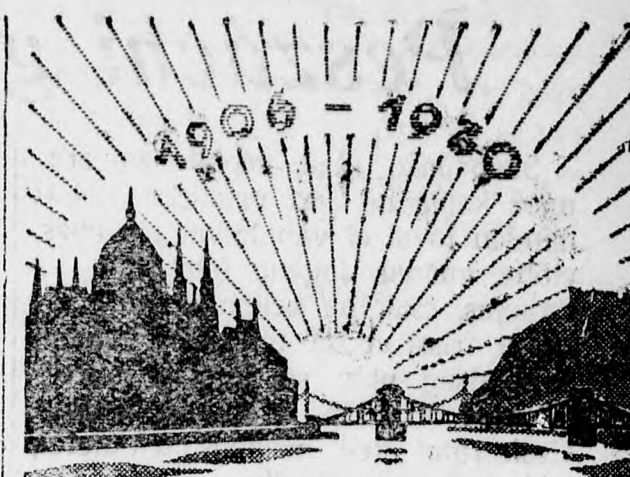
gyar-Német kulturegyesület kérésére öt előadást tartottam. Jártam Hágában, Amsterdamban, Utrechiben, Rotterdamban és Anherben. Előadásaimban természetesen a magyarországi viszonyokat is érintettem. A felekezeti béke Hollandiában mintaszerű. Egy péntek este elmentem a hágai zsinagógába, amelyet szüntől megöltött az ájtatoskodó közönség. Igazán szép impressziókkal megrakodva jöttem el Hollandiából. Azt hiszem nincs sérelme most a zsidóságnak... Különben ne vágjunk át a politika sikamlós mezejére... Haladjunk csak mindig olyan vágányon, amely politika nélkül, a szeretet jegyében sikamlík tovább az életben.

— Bizony, egy évtizeddel előbb még hatalmas perspektívák homokszámmunjai felhöztek a zsidóság körül. Ma már konszolidálódott a helyzet. Nem is lehet zsidókérdést csinálni ebben az országban, mert a zsidóság törvényileg bevett felekezet. Az Istócziak, Verhovaiak egyné-

Jeschiwa „Ez Chaim“, Montreux

Das Sommersemester beginnt am Rosch Chodsch, den 28. April. Die Jeschiwa enthält 4 Klassen und 2 Vorbereitungsklassen. Litauischer „Derech Halimud“. Die Verpflegung der Schüler erfolgt im Internat der Jeschiwa, Villa Quisisana. — Anmeldungen sind rechtzeitig zu richten an den Rektor: R. E. BOTSCHKO, Montreux (Schweiz), Villa Bella.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **orth. קפה kávé mérés és falatozó üzletemet, Győr, ARANY JÁNOS-UTCA 10.** szám alá helyeztem át. — Kérem továbbra is a n. é. közönség szives pártfogását. A legelőkényebb kiszolgálásról biztosítom. **Berger Salamon, Győr** Arany János-utca 10.

Jubiláris Nemzetközi Vásár

Budapest, 1930. május 3-12.

A magyar ipar demonstratív bemutatója, számos külföldi állam részvételével.

50% utazási kedvezmény.

Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható:

a Vásárirodánál, Bpest, V. Alkotmány-u. 5. a vásár összes lb. képviselőinél, valamint a Menetjegyiroda és a Waggon-Lits Cook-troda összes fiókjánál.

néhány epigonját felvetette egyidőre az áradat, de ezek az egyének már lekerültek a politika hadszíntjéről. Tiszavirág jellegű politikuskok handa-bandázása nem zavart sok vizet.

Mit üzen peszáchra a zsidóságnak Méltóságod?

— Jó ünnepeket kívánok. Csak azt üzenhetem a továbbiakban, hogy ha úgy szereti mindenki a hazáját, mint ahogyan a magyarországi hífhű zsidóság ragaszkodik vallásához, akkor jobb jövőnek nézünk elébe...

A beszélgetés kerek egy óra hosszáig tartott. A püspök ezalatt az idő alatt több héber tárgyú emlékiratot mutatott meg s melegen érdeklődött zsidó vonatkozásu hírekről. Kevéssel négy óra előtt hagytam el a püspöki palotát, amelyben a zsidóság egy nagy, de régi barátját fedeztem fel...

G uttmann A. György.

Orthodox köser **sütemény, dessert, busserli**
Weisz Mór Budapest, VII., Dob-u. 22.
Telefon J. 423-65.
Kérjük a rendeléseket idejekorán eszközölni!

RADION

egymaga mos!

Gyártja: **HUTTER JOZSEF**

Szappangyár — Olajipar
Részvénytársaság

Telefon: József 461-94.

VII. Erzsébet-körut 6. sz.

Peszáchi gondolatok

Szabadság után vágyik az aranyos kalitkába zárt madárka, holott minden jóval el van látva. Ha éhes, előtte vannak ingyenc falatai, ha szomjas, csak be kell mártania csőrért a friss vízzel telt kis vályuba. Szabadság után sóvárog a ketrecbe zárt oroszlán, a sivatag királya. Csak látni kell melabus tekintetét, mely a messzetávolba mélyed. Oh, ha viharként száguldhatna a végtelen sivatagon és bömbölő hangja beharsoghatna a kelet trópusok levegőjébe! De ezerszerte jobban vágyik a szabadság áldásait élvezni a rabszolga. A rabszolga, aki éppen úgy I-ten képmására van teremtve, mint parancsoló zsarnoka. Hatványozott módon érzi a korbács ütését és lealázó fájdalmait az a rabszolga, aki fejedelmek sarja, kinek ereiben nemes ősök vére csörgedez. Oh, Avrohom, Jiczchok és Jakojv ivadéjai, kik a világ legalacsonyabb népének, az egyiptomiaknak kegyetlen uralma alatt sínylődtek, milyen nagy lehetett a ti fájdalmatok?... De ütött a szabadság órája. Az éji sötétség borzalmait a szabadság ragyogó napjának tündöklő sugarai váltották fel. Megjelent Majse Rabbénü, I-ten büntető botjával a kezében és szétverte testvérei bilincseit, pozdorjává zuzta rabláncait és diadalmasan vezette felszabadult népét pusztán, sivatagon keresztül az ígért földje felé. Utközben stációt tartott, hol villámlások és dörgések között hozta le nekik a Szináj hegyéről az i-teni tant, a

szent Tajrót, amely hivatva volt es van Izráel népét a romlástól megóvni, mikor nappal, szerencséjének delelpontján, diadal uton halad, de világító tűoszlopa legyen, mikor az üldözések sötét éjszakáján a szenvedések kinteljes utját röjja... Az Egyiptomból való kiszabadulásra meg volt a jogcímünk: az Avrohom ovinének tett ígért, az előlegezett bizalom, hogy elfogadjuk a tajrót, az emüno, a rendületlen hit és a »nósimi czikónijajsz« a jámbor asszonyok érdeme. (Egy rosszmájú magyarázatot hallottam erre a midrásra: A Szóton azt mondta: Uram Teremtőm, hiszen még nem telt le a gólszra kiszabott négyszáz esztendő, akkor hogy válthatod ki őket? Erre azt mondták a jámbor asszo-

Selyem és szövet ujdonságok

Nagy választék tweed szövetekben, creppegeorgette tiftlisz, mintás creppede-chine különlegességekben

Tavaszi occassiós áruk az olcsóságáról közismert

Spitz Herman

áruházában
Budapest, Erzsébet-kr. 34.

Telefon: Jozsef 443-52
Szombat és ünnepnap zárva.

Legolcsóbb árban kaphatók Orth. kóser שר פסח hegyaljai, asztali fehér és vörös borok. — Telefon: J. 472-91.

אין דיא כאלאמאנפירטער שיכר

ווערדען אייניגע בחורים מתמידים יריש אים גענאמען, בעמישטעלע געניעסען פיר מאַ סינעס האַנארא, אונבעמישטעלע אונגעט געלטיך נאנצע פערסעלענע, מעלדונגען מיט כתבים זינד נור ברעפליך אין מיד צו ריכטען.

Pollák Saul jesiva-gondnok.

nyok: — Oh, csak válts ki, majd csinálunk mi nekik olyan gólszót, hogy bőven lesz az a hiányzó százkilencven év kipótolva.)

Hol van most a Tajró? Hol az emünó? Merre a jámbor asszonyok? »Tajro münáchasz bekeren zovijajsz!« Egy elhagyott zugban gubaszokdik a szent Tajró, megtépázva, megrugdosva; az »emünó« ódivatu ruhadarab lett, mely csak az öregeknek, a visszamaradottaknak való, de »modern« ember szégyell felvenni. És a »nósimi cidkonijajsz?« Oh, a mai kor asszonya — tisztelet a kivételnek — megtalálható színházban, zsuron, mindenütt csak ott nem, ahol jövőendő reménységünk, gyermekeink liszta lelkét kellene a hit kristálytisza vízával öntözni, hogy el ne pusztuljon... És még sem szabad csüggednünk. A csüggedés a pusztulás szimptomája, nekünk pedig élnünk kell, mert mi vagyunk az emberiség fáklájaja: égünk, lángolunk, de világítunk. Míg csak egyetlen szikra is parázslék a nagy halom holt szén alatt, nem kell félni. Éles-szük azt a világító szikrát és mi a régi fényben, a régi dicsőség glóriafényében fogunk ragyogni.

Hoch L. Jos, Eger.

יצא לאור ספר חוש המשלישי המחויק פירוש רחב ומצויין במינו על כל משנה ומשנה של שני פרקים הראשונים של פרקי אבות מהרה"צ מופה"ד מוה"ר משה נינו ויל ומכנו ממלא מקומו אדרים המהר והמסדר:

Schlésinger Herman főrabbi, Bodrogkeresztur.

Katzburg Salamon könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.
Előállítja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.
מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

Zucker Mózes

borpincéjében, Rombach-u. 5.
Jeruzsálemi karmel-bor.

Rabbi Zerachja legendája

Rabbi Zerachja egy álló esztendeig gyászolta kisleányát, akit orvul ragadott el a Halál Angyala. A Szentírásban keresett vigasztalást fájó sebére, s mikor felesége gyöngéd szavakkal bátorította, a rabbi így szólt hozzá:

— Az Ur — áldassék az ő neve — nem engedte, hogy férjhez adhassam leányomat. De hátha mi döltünk volna ki mellőle s ő marad árván! Milyen keserű élet várt volna reá! A szeretetnek, mely bennünk él és forr, másra kell sugározni. Annyi árva van Izráelben! Azt gondoltam, keljünk utra, menjünk el idegen országba, hadd nyissák meg érszényüket a gazdagok s adjanak szegény, árva leányoknak, akik nyomorúságukban nem tudnak férjhez menni.

Debóra nem szólt egy szót sem, csak a fejével bólintott beleegyezése jelül. Gyönyörű termete megroskadt, amíg férje megemlített az örökre elnévelt kis gyermek nevét, szép szeme könnyben uszott, de azután arra gondolt, hogy talán ez az Egek rendelése: jót tenni, irgalmasságot gyakorolni, hogy így is enyhülést, nyugalmat szerezzen annak, aki életében legdrágábbja volt.

Rabbi Zerachja hajóra szállt feleségével együtt. Spanyolország felé röpi a gálya, dagadó vitorlával, aranyos napsütésben. Mikor Kréta-szigete felé értek, sötét lobogós csatahajó körvonalai bukkantak föl a láthatáron. A zászlón már kivehető volt a félhold. A hajó kapitánya rémülten fordult Rabbi Zerachjához:

— Mórok!... Kalózek! Elvesztünk!...

Rabbi Zerachja némán nézett a rablók hajója felé, amely a szelek szárnyán röpi feléjük s üldözöbete az utasok gályáját. A kalózek durva szitkozódással sürgölődtek forgolódtak a vitorlák körül s mikor hajójuk az üldözöttek közelébe ért, csáklákkal feszítették ezt a magukéhoz s néhány pallót átvette, beugrottak.

A hajó legénysége rémületében elbujt, ahová csak tudott. Egyedül Zerachja és Debóra maradtak a fedélzeten.

A kalózhajó kapitánya csillogó ruhában, övében törökkel, pisztolyokkal félelmes jelenség volt. Gőgösen végigmérte a két embert, aztán megszólalt:

— Kik vagytok?
— Én Rabbi Zerachja vagyok — szólt a férfiú — ez meg a feleségem. A Szentföldről jövünk, Spanyolországba megyünk.

— Mi járatban vagytok?
— Alamizsnát akarunk gyűjteni szegény zsidó lányok részére, hogy férjhez mehessenek.

— Inkább magatoknak gyűjthetnétek — szólt nevére a kalózkapitány — vagyis inkább magadnak szegény ember, mert ezt az asszonyt megtartom magamnak.

Debóra arca elsápadt a borzalomtól. Egy hitetlen pogány karjaiban ennyi gyász és keserűség után! Mennyi megpróbáltatást tart föl még számára az Ur!...

Szemén még mélyebbre huzta a fátylát, azután a kalóz elé esett, esdeklő szóval, de a kalózkapitány

hajthatatlan maradt.

— Kár ezekért a szép szemekért! fogsz még mosolyogni, ha hárembe kerülsz!... Arany, drágakő, gyönyörű ruhák, csodás ételek, szőkőkut, száz szolgál!... Mit habozol?

Debóra felegyenesedett. Most már bátran csengett a hangja.

— Nagyhatalmu vezér. Csak egy kegyet kérek még tőled. Engedd, hogy előbb elbucsuzzam a férjemtől, hiszen soha többé nem fogom látni.

A kalóz intett.

— Csak röviden... Unom a jajveszékelt!... Ezt a hajót megugyis fenékbe furom, hadd sülyedjen el! Az urad a foglyom lesz, majd valahol eladom rabszolgának.

Debóra most férjéhez fordult, azután héberül odaszólt hozzá:

— Zerachja, drága jó uram, tudod, hogy szeretlek halálom napjáig s ez a nap, úgy látom, elérkezett.

— Mit mondasz? — kérdezte megdöbbenve Zerachja.

— Azt, hogy én meghalok... De jobb elpusztulnom, mint hogy egy embertelen pogány karjai közt szenvedjek... Csak egy szót mondj: Lesz-e feltámadásuk azok-

Feltünő olcsó husvéti vásár!

Meghivom a nagyérdemű közönséget, mint az előző évben, úgy idén is, hogy potom áron vásárolhasson dusan felszerelt raktáramban.

Feltünő olcsó minden cikk!

Néhány példa:

Divat voil szép mintákban — 78	Crepe de chine minden színben 565
Lepedő, erős minőség, széles 1.92	Georgette 7.50
Sifon fehérneműre . . . 2.68	Gyapjú ealin dupla széles 3.55
I. ágyneműgyolcs . . . 1.18	Tweed kabát és kosztüm-szövet 140 széles . . . 7.90

Bemberg és Sevilla maradékok P 3.10.
Postai megrendelést azonnal eszközünk utánvét mellett.
E lapra hivatkozók külön engedményt kapnak.

Friedmann Farkas divataruháza
Budapest, VII., Király ucca 11.

nak, akik a vízbe fulnak?

Rabbi Zerachja szeméből kicsordult a könny. Ezután így felelt:

— A zsoltár szavai szerint így szól az Ur: Hazahozom őket Bosonból és fölemelem őket a tenger mélyéből.

— Akkor I-ten áldjon, Zerachja.

Debóra, aki ott állott a hajó korlátjánál, egy szó nélkül átvette magát rajta s a hullámok összecsaptak feje fölött. A kalózevér dühösen átkozódott, de már késő volt: gyönyörű zsákmánya kihullott a kezéből.

— Hitetlen zsidó! — üvöltött Zerachjára — te adtad neki a tanácsot, hogy ölje meg magát.

A kalózek láncra verték Zerachját, aki még mindig mereven, mozdulatlanul nézett arra a helyre, ahol felesége eltűnt a habokban. Mikor a sötét ketrecbe vitték, halkán megszólította a kalózkapitányt:

— Én nem bízattam rá feleségemet... amit mondasz, hazugság!... Vágj érte ketté, de szavamát nem vonom vissza. Vagy dobass utána, legalább én is hadd pusztuljak el vele!

— Nem — felelte a kalóz. — Csak érjünk partot, majd meglátod, milyen válogatott kinokat tartogatok a számodra...

— Csak partot érj! — suttozta Zerachja — mert a tengernek is I-ten parancsol...

A kalózkapitány előbb elsüllyesztette az ellenséges gályát, azután a maga hajójára vitette foglyát és kiadta a parancsot legényeinek, bontsák ki a vitorlákat és röpjöljenek Kréta-szigete felé.

Zerachja bent, börtönében leborult a szalmán és hangosan kérlelte a Mindenhatót:

— I-ten, Izrael I-tene! Ne engedj, hogy megcsufoljanak, aki szentséges nevedért éltem, dolgoz-

tam és türtem feleségem pusztulását... Elég volt már a szenvedésből, adj pihenőt a gyötrelemben, szabadíts meg láncaimtól!...

S íme, a huszfontos láncok egyszerre lehullottak kezéről, lábáról. A szűk cellát vakító világosság töltötte be. De már kint is villámlott, döngött az ég, a kalózek fejvesztetten rohantak fel s alá és a kalózkapitány parancsszavai siketesen veszték bele az égiháboruba.

Egy villám egyszerre derékba sujtotta a főárbócot. A hajó tüzet fogott s bár az eső szakadt, mint a zápor, a lángok egyre mohóbban nyaldosták a bőszen száguldozó hajót. Néhány perc múlva már a hullámokkal küzdött a gálya s csakhamar elsüllyedőben volt.

A kalózkapitány embereivel egy csónakba ugrott. Egy sísteregve lecsapó villám világánál észrevette Zerachját, aki kezeit összefonva állt fenn a viharban.

— Mi az?... Hogy került ki az a hitetlen kutya a börtönéből?... S hol vannak a láncai?... Különbiben mi közöm hozzá?... Hadd fulladjon bele a gazember! Legalább találkozik a feleségével!...

— Te monád! — kiáltott utána Zerachja, aki bizva emelte föl szemét a sötét mennyboltra...

Vad halálordítás. A következő másodpercben a kalózek csónakját felborította egy óriási hullám, s oda veszték valamennyien.

Rabbi Zerachja is elmondta a halálba indulók imáját. A hajó a mélyeséges örvény közepén imbolygott s ő már csak félkézzel kapaszkodott a főárbócba. Azután már csak a szanaszét uszkáló roncsokban tudott megfogózni.

És egyszerre kiderült az ég, elült a vihar, a nap újra kisütött, a tenger elcsendesedett, ő meg a szétromcsolt hajó deszkáján végig-

„GÖRL“ kalapdobozt kap ajándékba minden vevő.

Tavaszi és nyári női kalap P 5.⁰⁰

ujdonságok, szalmamodellek csodaszép választékban

REICH FRICI

női kalapgyár. Vármház-kr. 19.

nyulva várta, míg utolsó órája üt.

De a szívébe remény költözött. Az I-ten csodát mivelt értem — szólt magában — hiszen ilyen irtóztató égiháborúnak nem szakad vége ilyen hamar!... De mit ér az élet gyermek, feleség nélkül?

Észre sem vette, hogy a deszka széleseben rohant vele a csöndes tengeren Kréta-szigete felé. Egyszerre partot ért. A parton álmélkodó tömeg, s az emberek között felesége, Debóra, mosolyogva, kezeit kitérve, Zerachja nem akart hinni a szemének. Hát már itt a feltámadás?...

Debóra boldogan ölelte át a hajótöröttet.

— Mikor átvettettem magamat a hajó korlátján, összecsaptak fölöttem a hullámok s én szálltam, szálltam lefelé. Azután felvetett a víz, kinyitottam szememet, láttam, messzire vetődtem már tőletek... Átdartam magam sorsomnak, de megmenekültem. Mikor visszasüllyedtem, egy iszapos, puha, sötét hátat éreztem magam alatt. Talán delfin volt, vagy más hatalmas tengeri hal, amely viharos gyorsasággal vitt tovább a kalózhajó közeléből. Félig eszméletlenül értem partra és itt, a jó emberek között vártam, míg jössz.

Zerachja és Debóra ott maradtak Kréta-szigetén. Nem mentek Spanyolországba, hiszen I-ten írtésükre adta, hogy jobb lesz itt maradniok. Ott éltek mindhalálig a szigeten s két gyönyörű, délceg fiú, két viruló szép lány volt égi jutalmuk...

Peszáchi történet . . .

A varsói országuton ballagott hazafelé bugyrával a csipős tavaszi szélben a szegény Slajme. A hideg megcsipte az arcát és meleg könnyeket sajgolt ki szeméből. Ahogy végigbotorkált a falvakon, kemény szóval kergették el a lengyelek, a gyerekek megcsufolták, itt-ott kutyát is uszítottak rája és Slajme, akinek lába megrokkant a hosszú vándorlástól, alig menekült meg a dühös állatok harapásaitól. Most már végigfolytak szakállán a könnyek. Sirt, de nem az emberek gonoszsága miatt, hanem azért, mert egy-két nap múlva beköszönt Peszách ünnepe és nincs meg az a pár rubelje, amiből márcsaszat vehetne házanépének. Hogyan tartsam meg a Tóra parancsolatát — tűnődött magában — hiszen ha el akarnám adni azt a pár rongyos holmit, amim van, nincs emberfia, aki egy kopeket is adna érte... A község meg szegény, az embereknek alig van betevő falatjuk maguknak is, a cár kozákjai alig pár hete gazoltak végig Jendrijejevon, feldúlták a zsidó házakat, csupa szomorúság az egész község. Hányan vannak, akik még keservebb sorsban singlödnek, mint én.

Az országut mellett nagy tanya húzódott el, csinos udvarházzal, cselédlakásokkal. A wielki-kronci földesur kastélya. Stanislavsky Mihály, a gazda, kemény tartású, mordszemű ember, éppen kifordult a kapujából. Meglátta a handlét és gunyos tréfalkozással rákiáltott:

— No, Slajme zsidó, megcsaitál-e sok lengyelt?

Slajme alázattal meghajolt és csöndesen felelt.

— Nagyságos ur, ha akartam volna, akkor sem csaptam volna be senkit. Itt van a batyumban minden, úgy, ahogy hazulról eljöttem... Két napja jövök Miechoból, egy kopeket sem kerestem. Csalni meg nem tudok.

— Dehogyan nem tudsz, Slajme! Erőitek ti a módját!

— Akkor nem járnék ilyen rongyosan. De inkább legyek a szegények utolsója, hogysem ne kerülhesek az I-ten színe elé.

Belülről egy éles női hang csat-

tant föl. Nagy fölénygel mondja:

— Ne beszélj sokat azzal a vén zsidóval. Ha van valami dolgod, intézd el vele, aztán menjen, föl is ut, le is ut!

— Gyere be! Talán majd akad valami »seft«!

Slajme engedelmesen állított be az udvarra. A szolgálólányok husvétitakarítást csináltak éppen. Az egyikük a gádort meszelte, a másik a ruhákat ütögette spanyolvesszővel, a harmadik az edényeket surolgatta. Slajme szeme-szája elállt a nagy gazdagságon. Micsoda gyönyörű premes menték, mennyi boglár, aranycsatt. De hát a jó I-ten mérte ki, hogy az egyiknek mindene legyen, a másiknak meg semmije se!...

Az udvaron, a magas jegenyéken fekete csomóban ültek a varjak és károgtak. Slajme felnézett rájuk.

— Ezek is I-ten madarai, ezek is fáznak, éheznek, de majd nekik is lesz tavaszuk — gondolta magában.

Stanislavsky egy bengiló kis kamrába vezette Slajmet.

— Mutasd, mi jó holmid van! — szólt rá.

Slajme leoldotta a batyuját és kitergette.

Ebben a percben az uccán hangos muzsikaszó csendült fel. A lovak patkója megdobogott az országuton, nagy hejehuja harsant végig az uccán. A cselédlányok, meg a gazda is kifutottak a kapuba. Lakodalmi menet vonult végig az országuton és a csodájára kiszaladt mindenki, aki csak tehette. Slajme fáradtan leült egy székre és várta, míg a háznép visszajön. Pár perc múlva már a lödobogás sem hallatszott, a lányok viháncolva tértek vissza munkájukhoz. Stanislavskyné, amikor elment a kis bengiló mellett, ott látta Slajmet. Keményen rászólt a férjére:

— Itt hagyod ezt a vén zsidót; amikor tárva-nyitva áll a ház. Nem tudod, milyen könnyű helyen áll az ilyen tolvajnépség lelkiismerete?

A gazda leforrázva hümmögött valamit, aztán ráförmedt Slajmera:

— Nincs üzlet, hordd el magad! De ha hozzágyúltál valamihez, akkor vigyázz magadra!...

Slajme összebugyrolta batyuját, köszönt és azzal elment. De alig ért Jendzejov határába, lovas legény érte utol.

— Add ide azt a drágagyöngyöt, amit elloptál!

— Nem nyultam én semmihez — szakadt föl Slajmeből a szó.

— Hazudsz zsidó! — ripakodott rá a legény. — Majd a kerületi biztos kivallat. Előkeríti az a gyöngyöt, ha a bőröd alá dugtad is!...

A lovaslegény azzal pángvát vett Slajmera és úgy hurcolta be a városkába, hogy a szegény ember jajgatására minden lélek kifutott az uccára. A felesége a ló elé akarta magát vetni, de félrehúzták. Slajme alét pillantással nézett rá a szegény asszonyra, aztán az ég felé vetette szemét, mintha csak azt mondta volna: Van még I-ten odafele! Én ártatlan vagyok.

A kerületi biztos elé vezették Slajmet, akinek kaftánja csupa sár és rongy volt. Ott sem mondott egyebet, mint hogy ártatlan, a gyöngyöt nem lopta el, amíg a lakodalmas menet végigvonult az uton, meg sem mozdult a helyéről. Hasztalan ütöttek, szidták, fenyegették, egyebet nem tudott mondani, csak azt: »Én nem loptam el.«

Két napig hevert egy sötét óduban Slajme és csak azt kérte, hadd beszélhessen rabbi Abrahámmal, a cadikkal, akiben rendületlenül hisz és aki meg fogja váltani szenvedéseitől. A cadik lelkére beszélt, de Slajme zokogástól fuldokolva csak annyit mondott neki, hogy nem volt tolvaj. Kérte a szent embert, könyörögjön I-tenhez, vezesse rá az embereket a valódi bűnrre. A cadik megölelte, megáldotta és biztatta, higgyen az I-tenben, aki nem engedi elveszni az ő szeretettjeit.

Stanislavskynak nem volt nyugalma az elveszett drágagyöngy miatt. Kivallatta egész cselédségét, tüvé tett házat, kamrát, de nem akadtak a gyöngy nyomára. Most már kihirdette, hogy ezer rubelt kap az, aki az értékes családi ereklyét elő tudja keríteni. De megüzentette Slajmenak, hogy ha rajtakapják a tolvajlason, akkor irtóztató bosszút áll rajta.

Beesteledett. A cadik kis szobájában a gyertya fénye mellett üldögélt és a kabala titokzatos műveiben olvasgatott. Lelke már szédítő ma-

20 napos husvétii függönyanyagvásár
150 cm. széles svájci cérnagrenadin, fehér és ekrü . . . P 2.30
Csipke 6 f-től. Matras függönykelme P 2.40-től. Mintás tüll P 4.—
2000 drb. függöny, Stor, Vitrage, ágyterítő, soha nem létezett árban.
Löwy Arthur fonal és kézimunka üzletei, Bpest VII., Király utca 15. V., Lipót-körut 25.

Kellemetlen hajszálak garantált, végleges és gyors kiirtása

a legujabb kezeléssel. Szeplo, paitanas és mindennemű szépséghibák kezelése. Szépségápoló szerek. — Quarc-fény. — Speciális hajfestés.

Művészi parókák készítése!

Schadek Antal kozmetikai és női fodrász műtermeiben, Budapest, IV., Váci ucca 9. Félémelet, (Corso-mozi ház). — Telefon: A. 875-16.

gasságokban járt, keresve az I-tent, akihez el akarta juttatni egy megkínzott testvére fájdalmas panaszát.

Egyszerre csak kopogás hallatszott az ablakon. Rabbi Abraham felriadt és az ablak felé támoledett. Három éles koppanás csattant föl az üvegről. A cadik kinyitotta az ablakot; egyszerre kiterjesztett szárnyal repült be a szobába egy varju. Kábultan keringett az öreg könyvek között, zavarta a világosság. De azután odatelepedett az asztalra, kinyitotta a csórét és egy fényes gyöngyszemet ejtett az asztalra. Az a varju volt, amely a gazdátlan udvarról elcsente a drágakövet.

Rabbi Abraham szeméből egy könnyesebb hullott ki. Ez is olyan fényes volt, mint a drágakő. Megsimogatta a madarat, amely melegen, bizalmasan huzódott feléje, azután így szólt:

— Köszönöm neked, Világok Ura, hogy csodát tettél hűséges fiadért.

Mégegyszer megsimogatta a madarat, amely vidám káromással repült ki a sötét éjszakába. A cadik mégegyszer hátát adott a Mindenhatóknak és így szólt:

— Holnap este lesz a széder. Dicsérni fogunk Téged, aki kivezetél minket Egyiptomból, a rabzsolgasság házából és aki testvéreimet is kiszabadítottad a sötét börtönből. Alig hajnalodott, a cadik nyomban elment a börtönbe és a kerületi biztosnak átadta a gyöngyöt. Az orosz hivatalnok megkérdezte tőle, hol volt a drágakő? A cadik elmondta, milyen csoda történt vele az éjszaka. A kerületi rendőrbiztos hitetlenül rázta a fejét és gunyosan szólt a cadiknak:

— A jutalmat megkapod, de ne kívánd, hogy elhiggyem neked ezt az okatlan históriát. A varjak nem kopognak be éjszaka idején az emberek házába, még hajnalban sem.

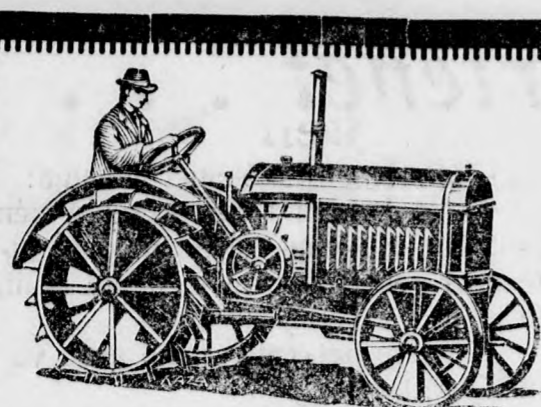
Ebben a percben három kemény koppanás hallatszott az ablakon. A biztos odanézett. Kiterjesztett szárnyal, türelmetlenül csapkodta az üveget a varju. A hivatalnok arca elfehéredett.

— Igazat mondtál — szólt olyan csöndesen, hogy a hangját is alig lehetett érteni. — Tanu vagyok rá, hogy csodát tudsz művelni.

Az ezer rubelt nyomban kiadta rabbi Abrahamnak, aki a pénzt a kezébe nyomta az örömben, boldogságában siró-kacagó Slajmenak.

— Most már meg lesz a máczeszod — szólt mosolyogva a cadik — süss haza és takarítsd el a kovászos edelét, a chomeczt...

Es este ujjongva dalolta Slajme és házanépe a széderesti hallet...

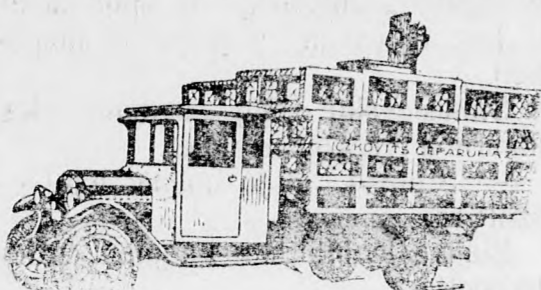

Mc. Cormick traktorok

hathengeres

luxus és gyorsteher automobilonok

BUICK luxusautók

G. M. C. 2 és fél, 3, 4, 5 tonnás gyorsteherkocsik Buick motorral.

Eredeti gyári árak — Kedvező fizetési feltételek!

ICZKOVITS LIPÓT

gépáruháza, Tótkomlós.

- TELEPEK:
- Békéscsaba Andrassy-ut 48.
 - Szeged Kossuth L. sugárut 8.
 - Hódmezővásárhely André ut 21.
 - Orosháza Szentesi ut

Üzletalapítás: 1880-ban.

(Összes telepek szombat és zsidó ünnepeken zárva.)

NAGYJAINK SZELLEMESSÉGEIBŐL

Közlő: FISCH ERNŐ, Csehimindszent

Kozlow városkában, mely Berzány (Galicia) mellett fekszik, élt egy igen nagy talmud-tudós, kit az egész környéken R. Jákóv Kozlowernek hívtak. Élete végén Brodiba költözött és ott nyugszik is. Nagy tudása és példás szent élete folytán a berzányiak szerették volna őt papjuknak megnyerni, mely tisztséget azonban ő nem akarta elfogadni. Szükajsz előtt történt: R. Jákóv felesége bevásárolni volt B.-ban, s ezen alkalmat is megragadták a b.-iak és az asszonyt igen kérték legyen az ő szószólójuk; beszélje rá az urát, hogy vállalja el a rabbiszéket. R. Jákóv felesége ezt meg is ígérte s hazatérve mindenféle furfanggal beszélte rá az urát a rabbiság elfogadására. R. Jákóv, miután látta, hogy feleségét nem tudja meggyőzni, így szólt:

— Jól van, belegyezem, ha megveszed nekem a legszebb eszrogot. A felesége azonnal beutazott B.-ba, hogy a legszebb eszrogot megvegye. Midőn a községbeli zsidók meghallották, hogy R. Jákóvnak milyen szép eszrogja van, mind azzal az eszroggal akart imádkozni. A sok tapogató által az egész ünnepen, az eszrog megfeketedett és távolról sem volt a régi. S ekkor megmutatta azt ne-jének e szavak kíséretében: Látod mi-vé válik a legszebb eszrog is, ha avatatlan, durva kezek közé kerül?! Ugyanígy a talmidchóchom esete is: mielőtt rabbivá lesz, dicsérik és magasztalják, de amikor már pap lesz és egyszerű emberek közé kerül, elveszti nimbuszát és földig gyalázzák. Tehát ne is merészelj többé engem rabbivá kapacitálni!

Periklesz, a filozófus így szólt R. Gámlielhez, aki Akkóban, Afrodité fürdőjében megfürdött:

— Hogy szabad neked itt fürödni, amikor a ti törátokban meg van írva: semmi se tapadjon a te kezvedhez az örök átokból (a bálványokból)? (Mózes V. 13, 18.)

— Te balga — mondá R. Gámliel — mentem-e én az ő területére, nem jött-e ő (Afrodite) az én há-táromba? Hiszen a fürdő meg-volt régen, még Afrodite létezése előtt. Aztán még egy: vajjon a für-dő disze-e Afroditenak? Nemde el-lenkezőleg? Inkább, Afrodite szob-ra disziti a fürdőt. A fürdő tehát a földolog, a szobor csak mellékes. (Avajdo zoró 44:)

Az orosz helyzet némileg enyhült

Az Oroszországból eddig érkezett lesújtó hírekhez képest, némileg megnyugtató jelentést hoz a távíró, peszách ünnepére. Az atheisták moszkvai központja utasította tagjait, hogy az anti-peszách kampány vezetésénél minden erőszaktól tartózkodjanak. Ne kényszerítsenek senkit sem a hitközségből való kilépésre és rituális tárgyainak kiszolgáltatására. A kommunista lapok általában panaszkodnak, hogy az idén az anti-peszách akciói túl enyhén lesz kezelve.

ארטה כשר של פסח A husvétii Pótkávé

melyet Paskusz Károly fia: Paskusz Salamon M. Csorna

saját főfelügyelete alatt gyártja, ismét kapható fővárosi és vidéki üzletekben.

Megrendelési hely:

Bpest, VII. Rákóczi-ut 76.

ORIENT RT.

Radio pótkávé-osztályán
Telefon: József 326-50 és 326-51.

Megszűnik a gondja,

ha peszáchra összes fűszer-és élelmiszert, valamint máczoszükségletét kizárólag

ארטה כשר של פסח özv. Neuwirth Józsefné

VI., Vasvári Pál-u. 6. sz.

elaiti üzletemben szerzi be. Referencia a bpesti orth. rabbina-tus

Olcso árak! Pontos kiszolgálás! Győződjék meg az árucikkek kitűnő minőségéről.

Tei díjtalanul házhoz szállítva.

— A GYÖNGYÖSI TIFERESZ BACHURIM újonnan megválasztott tisztikara: Lichtig Jenő elnök, Reich Manó alelnök, Háber Sándor titkár, Kesztenbaum Lajos pénzt., Braun Jenő ellenőr, Háber Béla tanügyi elő-járó, Present Ignác pénztáros.

— ERSEKÚJVÁRRÓL jelentik: — Bernfeld Ede, az érsekújvári orth. hitközség egyik alapítója, elhunyt. Az egész hitközség adta meg neki a végtisztességet. Az elhunytban Bernfeld Sámuel, a debreceni orth. hitközség kiváló elnöke, fivérével gyászolja. — הנצב"ה

Miért kell Nyiregyházán külön orth. chevra?

Nyiregyháza, ápr. 3.

Az »E«-g március 22-iki számában felvetett eme kérdésre, mint az eszmének régi harcosa, van szerencsém az orth. közvéleménnyel a következőket közölni: Városunk köztemetők létesítését határozta el, amely alkalommal lehetőség kínálkozott az orthodoxiának, hogy az eddigi, a status-quoval közös chevrából kiépjen s külön orth. zsidó temetőt létesítsen. Mielőtt szakadásra sor került, az orthodoxok a chevrával bizonyos koncessziók elérésére tárgyalásokat folytattak. Az orthodoxia kívánsága három főpontra csúszosodott ki: 1) a chevra ne tartozzék a status-quo hitközség felügyelete alá, hanem autonóm testület legyen; 2) a jelenlegi temető keretén belül biztosítsák egy teljesen elkülönített orthodox parcella; 3) a chevra képviselőtestületének fele az orthodox hitközség tagjainak kebeléből legyen választva. — A Chevra vezetősége az első 2 pont teljesítésére hajlandóan mutatkozott, míg a harmadik pont teljesítését megtagadta. — Ezek után felmerült a vallási kérdés: szabad-e, — helyese-e, szükséges-e a különválás, vagy sem? A hitközség, mint a Zsidó Ujság olvasói előtt ismeretes, a kérdés elbírálását a hitközségi rabbi ur bevonásával, a debreceni, nagy-kállói és nyírbátori főrabbi urakra bízta. A rabbitanács hitközségünkben ülészett; a helyi viszonyokat tanulmányozta, mérlegelte a helyzetet és végül akként döntött, hogy: »a Tóra szabványai értelmében köteles a hitközség egy külön orth. Chevrát alakítani. De kötelességünkkel tette azt is, hogy mindent kövessünk el, hogy a Chevra a jelenlegi temetőhelyet tulajdonául megszerezze, amit minde-ideig elmulasztott. — Tehát nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy jó példával állunk hittestvéreink előtt és ezt a példát ott, ahol a szükség úgy kívánja, bátran követhetjük.

Kupferstein Herman.

Siófok
fürdőtelepen a Blau féle
orth. כשר penzió
május hóban újra megnyílik.
Bővebbet telefonon: A. 126-96.

Abesszinia új uralkodója

A napilapok jelentései szerint Abesszinia afrikai állam, amely a megilóban »Küsc« néven ismeretes, új fejedelmet kapott, az eddigi régens: Ras Tafari személyében. Az abessziniai fejedelmek Salamon királytól, Slamaj Hamelechtől, származtatják magukat. Ugy beszélnek, hogy Salamon király és Sába királynője (»Málkasz Sevó«) egybekeléséből sarjadzott a királyi család. Az új fejedelem neve három héber szóból van összetett: Ras (arajs, fejedelem), taf (gyermek), ari (oroszlán). Tafari 1924-ben Palesztinában volt s akkor levelet intézett a jeruzsálemi főrabbiáshoz és hangoztatván zsidó származását, megígérte, hogy az országban élő fekete zsidókat, a falasákat, támogatni fogja. Emlékezetes még az abessziniai kiküldöttnek éles kifakadása, mikor a népszövetségben a palesztinai zavargásokat tárgyalták. Lidi Andar-gé, ez volt a kiküldött neve, tiltakozott az angol kormány gyengesége miatt s mélységgel meg volt botránkozva azon, hogy a palesztinai keresztények egy része az arabok pártján volt, a zsidókkal szemben.

Végleg feloszlik!

„GENTRY“

uri-és fiu-ruhaáruház Bpest, Károly-körut 28.

(Központi városház)

Most van alkalmunk az uri közönségnek mindennemű kész és méret utáni ruhát meglepő olcsó árban beszerezni.

Méret utáni rendelések legcse-tesebben, elsőrendű munkatér-vel lesznek eszközölve. Ferfi-öltönyök és felöltők 80 P-től.
נעצות נאלקול.

Fiu-és gyermekruhák és felöltők nagy választékban. Átmeneti, télikabátok, városibunda, Hubertus olcsó árban és jó minőségben! Vigyázz a címre!

— 109 ÉVES KORABAN BALESET MIATT ELHUNYT. Newyorkban a 109 éves Koppel Bier igen tragikusan elhunyt. Szivarra gyújtott és a szakálla tüzet fogott, ami halálát okozta. Az aggastyán 13 gyermeket, 40 unokát és 19 dédunokát hagyott hátra. 104-ik születésnapján az amerikai elnök, Coolidge, vendégül látta a Fehér Házban.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Czúv, Erev Peszách
Chómezc-tilalom kezdete 9/9
ח' א"ב (vasárnap, hélfő)
ה' kezdete (Bpest) 6 óra 10 p.
Ünnep kimenetele „ 7 „ 07 „
Kedd—péntek: Chajhámajéd
ח' י"ד (szombat, vasárnap)
ה' kezdete (Bpest) 6 ó. 20 p.
Ünnep kimenetele „ 7 „ 15 „

A Zsidó Ujság legközelebbi száma ח' ח"א f. hó 25-én jelenik meg.

Ha EREV PESZÁCH MEGINT SZOMBATRA ESİK. Különös áldozatkésztség és szeretet szükséges a mostani peszách vallástörvényszerű megünnepléséhez. Jámor háziasszonyaink sok és gondos munkáját, melyet — a rendes peszách előkészületen felül — a szombati erév peszách komplikál, ki tudná elfelejteni. Adja a jó Isten, hogy ez a sok áldozatkész. és szeretet eredményezzen — egy új, szombatra eső erév peszáchot. Becsüljük meg a jelenlegi szombatra eső erévet, — ritka vendég lesz ezennél nálunk. Legközelebb csak 20 év múlva, ezerkilencszázötvenben lesz szerencsénk ismét egy szombati erév peszách-hoz. Adja tehát a Mindenható, hogy e sorok olvasói mind, 20 év múlva meggyőződhesseken arról, hogy érdemes volt 20 évvel azelőtt egy kis kényelmet feláldozni a Tóra törvényeiért, mert ime, megvalósult a szent íge: »a Tóra meghosszabbítja az ember életét«. Hadd láthassuk akkoron majd mindannyian az orthodoxyát erősnek a Tóra-tanulásban, — megingathatatlanak a vallásosságban s megelégedetnek az anyagi helyzetben. A »Zs. U.« már most is igen szép jutalmat helyez kilátásba azoknak, akik ezt a lappéldányt 20 év múlva beküldik nekünk. Már most megígérjük, hogy a következő husz évben igyekezni fogunk arra, hogy érdekesebbek, élénkebbek és gazdagabbak legyünk, de egyben nem akarunk változni: az orthodoxya ügyének szeretetében és ápolásában. — A legközelebbi, szombatra eső erév peszáchra többek között minden mostani előfizetőnk javára életbiztosítást fogunk kötni. Ennek előfeltétele, hogy a szükséges dátumig a mennyei életbiztosító vegye pártfogságába kedves és híu olvasóinkat. — Addigra is szerencsés, reményérlelő, kásrűsz szempontjából kifogástalan, örömmel teljes ünnepet kívánunk olvasóinknak.

Sürgős figyelmeztetés

— A „motalko“ peszáchkor —

Mult heti számunk szerkesztői üzenetében azt írtuk, hogy a »benzin chómezcmentes.« Természetesen ezt csak a tiszta benzine értettük. Míg a legújabb »motalko« elnevezés alatt forgalomba kerülő benzin 20 százalék szesszel van keverve, tehát nem chómezcmentes! Ezzel kapcsolatban kaptunk igen tudós halachikus fejtegetéseket Silberstein Aron beledi és Halpert Salamon hajdunánási főrabbi uraktól s több talmudtudóstól.

Felkerestük az ügyben a budapesti orthodox rabbinátust, ahol előadtuk hogy forgalomban van u. n. könnyű, vagyis tiszta benzin, amely szeszmentes és forgalomban van egy nehezebb fajsúlyu benzin s ez utóbbi lesz kormányrendeletileg 20 százalék szesszel keverve és »motalko« (motor alkohol) név alatt forgalomba hozva. A tiszta benzin ára Budapesten 55 fillér literenként, míg a motalko 40 fillérért lesz árusítva. Ha valaki tiszta benzint kér a kereskedőtől, nem szabad a sokkal olcsóbb motalkót kiszolgáltatni. A próba, hogy tiszta benzint kaptunk-e: 2 százalék víz hozzáadása által a motalkóban a szesz és a benzin elválasztódnak. (Ezenkívül a motalko a kellemetlen szaga által is felismerhető.) Az előadottak alapján a budapesti »bész-din« a következőkre hívja fel lapunk útján a közönséget:

1) Motalkó használata peszáchon át tilos. Zsidó autótulajdonosok csakis tiszta benzint használhatnak kocsiikkban. Ugyiszintén öngyújtókban csak tiszta benzin használható.

2) Az esetleges motalkó készletet el kell adni a chómezcban pénteken.

3) Aki ezt elmulasztotta, az szombaton fél 11 óráig elajándékozhatja egy nem-zsidónak.

4) Ha valaki ezen utóbbi terminust is elmulasztotta, forduljon utasításért az illetékes rabbisághoz.

A sirok ápolása

ugy a régi kerepesi-úti, mint az új központi izr. temetőben április hónap 15-én veszi kezdetét. Befizetések a Pesti Chevra Kadisa székházában VI., Laudon ucca 3. szám alatt már most eszközölhetők, esetleg ugyanoda póstán is beküldhetők.

— Sussmann rabbi sábosz hajdajli drósója. Évek hosszú során nem tartották meg a szokásos drósót a megdicsőült főrabbi z. c. I. gyengélkedése miatt. Ünneplés hangulat vett tehát erőt a közönségen, amikor most az előjáróság felkérésére Sussmann rabbi tartotta meg tartalmas és szellemes előadását. A kitűzött szüggő fejtegetésén s a vallási előírások (dinim) ismertetésén kívül magas nivóju beszédet tartott a zsidó nevelés kérdéssről. A szónokot minden oldalról szívélyesen köszöntötték gyönyörű beszédéhez, mellyel lapunk más helyén foglalkozunk.

— SOMRÉ SÁBOSZ VILÁGKONGRESSZUS. A szombattartók világ-szövetsége június hóban tartja Berlinben világkongresszusát, amelyen az egész világ szombathú zsidóságának delegátusai részt fognak venni. Mint értesülünk, a berlini központ vezetősége — amelyben dr. Rachmolevitz miniszter, Goslar min. tanácsos, dr. Hirsch nagyiparos, dr. Kleir rabbi, dr. Grünberg teológus, stb. ilusztris névvel találkozunk — felhívást intézett a magyar zsidóság összes tényezőihez, hogy a júniusi kongresszuson részt vegyenek és a szervezést támogassák. Külön megkeresést intézett a központi vezetőség Korein Dezsó f. bizottsági taghoz, mint a magyar Szombattartó Szövetség elnökéhez, hogy a világkongresszuson az egyik fő előadói tisztséget vállalja. Mint értesülünk, Korein Dezsó a magyar szövetség néhány vezető tagjával részt vesz a világkongresszuson és a felkínált tisztséget el is vállalja.

— A NYIREGYHAZI ORTH. TALMUDTÓRA szemeszterzáró vizsgálatait az elmúlt szombaton tartotta meg. A vizsgákat vasárnap lélekemelő ünneplés követte: az intézet 6 osztályának egyes, kiválóbb tanulói könyv nélkül előadást tartottak talmudból, bibliából és Jajre Déóból. A vizsgálatokon résztvett talmudtudósok által feladott kérdésekre a növendékek kitűnő elokvenciával feleltek. Heller Lázár gondnok a tanulókhöz és a szülőkhöz intézett lelkesítő, Tóracitátumokkal átszótt, záróbeszéd. ke retében a Talmudtóra tanulónak a nagyszerű ügybuzgalmukért elismeréssel adózott. Az elnökség a jelesebb növendékeket jutalomdíjakkal és érdemjegyekkel tüntette ki. Kiosztottak továbbá értékes héber könyveket, hagadákat.

— A váci jesiva-otthon épülete már tető alatt van, de előre nem látott okok miatt az építési költségek 60 ezer pengőre rugnak. Az összeg tetemes részére még nincs fedezet. A jesiva vezetősége éppen ezért a Tóratanulás minden nemesszivü barátjához fordul, hogy e rendkívül fontos intézmény létrejöttét tehetségéhez képest igyekezék lehetővé tenni. Igazán nagyon szomorú volna, ha a közömbösség miatt a rabbi iskolai internátus, amely hivatva van arra, hogy hazai jesivarendszer egyik legkiválóbb intézményévé váljék, nem kezdhetné meg a működését. Ennek elhárítására járuljon hozzá mindenki a költségekhez. Felvilágosítást szívesen ad a vezetőség: Silberstein Dávid orth. rabbi Vác. Ugyanoda küldendők az adományok. A »Zsidó Ujság« is elfogadja e célra hozzájárulást.

— A PÖSTYENI ORTH. HITKÖZSÉG előjárósága, félreértések elkerülése végett értesíti mindazon hitközségeket, kik előtt nagyjaink intézkedései szentek és azok betartását magukra nézve kötelezőnek tartják, hogy a Pöstyénben alakult »Adász Jesürün« oly tagokból áll, kik az orthodox hitközségből kiléptek és — neológ hitközségé tömörültek.

— A MISKOLCI »MACHZIKE HA. DOSZ« égisze alatt álló, négy osztályu Talmudtóránál március 30-án folytak le a félévi vizsgák, Austerlitz Sámuel főrabbi, Neufeld Simon és Ehrenfeld rabbielnökök vezetése mellett. A tanítványok feleleteikben nagy felkészültségükről tettek tanúságot. — Beiratkozások a következő, nyári szemeszterre Mandel Károly elnöknel eszközözendők.

— A KASSAI ÖZV. REBBECEN temetéséről jelentik nekünk: Az elhunytat Budapestről Losoncon át szállították Kassára. Losoncon a füleki főrabbi, az elhunyt sógora, nagy heszpedet tartott. A »levájó« Kassán rendkívül nagy részvét mellett folyt le. Brach Saul főrabbin kívül a megboldogult fiai, illetve vejei: Jungreis kassai, nyirmadai, eperjesi, nógrádberceli, nyirmeggyesi rabbik, Eidlitz rabbi és végül a legfiatalabb fia bucsuztatták.

— HALÁLESZET. Heimlich Nátán, a kemecsei hitközség évtizedeken át volt metszője, elhunyt Budapesten. — Fia, Menyhért, a miskolci szefárd templom előadója, bucsuztatta.

— »ANGLIA ALATTOMOS ZSIDÓ-GYŰLŐLETE«. Ezt a kitéltet olvassuk egy fajvédő lapban. Az embernek eszébe jut néhai Tancser Pál mondanása, aki a kis német lapocskájában dörgedelmes cikket írt az orosz cár ellen és azután azzal dicsekedett, hogy a cár vakarózni fog, ha elolvassa (Der Zar wird sich kratzen). Anglia is fog vakarózni, ha megtudja, mit írtak róla. Mi azonban a Tóra, a zsidó parnósze kedvéért nagyon kívánnók: vajha minden országban uralkodnák »Anglia alattomos zsidógyűlöletek«.

— A SÁROSPATAKI CHEVRA KADISA tisztújító közgyűlésén megválasztottak: Szoffer Salamon elnök, Landau Ferenc ellenőr. Választmányi tagok: Bin Henrik, id., Dancziger József, Krausz Béni, Schattin Simon, Schreiber Sándor, Rosenblum Ármin, Heisler Sámuel, Stecher Márton, Elefánt Márton, Mandel Mór, Czeizler Izidor.

Sajtgyártmányai kiválóságáról ismert és híres

Stauffer és Fiai

cég
Répcelak-Sopron

megkezdte a gyártmányai szállítását és ajánl:

Ia. orth. kóser „Neser“ emmentali dobozsajt (6 adag)

Ia. ort. kóser emmentali felvágva (szalagvágás)

Ia. orth. kóser block-emmentali staniolban, 1 kg. sulyban

Ia. trappista sajt cca. 120 kg sulyban

Több közismert orth. főrabbi által kiállított hecser minden küldeményhez mellékelve.

Kérjen árajánlatot!

Képviselő minden nagyobb városban.

— PESZÁCHI BURGONYAÁKCIÓ A budapesti orth. Nőegylet részére a székesfőváros, Korein Dezsó közbenjárása folytán, nagyobb mennyiségű burgonyát utalt ki, a szegények közt való peszáchki kiosztásra. A Nőegylet 1500 szegényt látott el burgonyával.

— AZ ELSŐ BUDAPESTI IZR. KOMAGYLET FELHÍVÁSA. Minden zsidó szívet megdöbbentett a pesti neológ rabbiság jelentésének az adatai között az a szomorú megállapítás, hogy számtalan zsidó családnál az újszülött fiugyermeket nem veszik fel Ábrahám szövetségébe és elmarad a církumció. Felhívjuk a hittestvéreink figyelmét, hogy egyesületünk 53 év óta gyakorolja vallásunk eme sarkalatos parancsolatát és minden nálunk jelentkezőnek — legyen az szegény, vagy gazdag — fiugyermekét teljesen díjmentesen felveszi Ábrahám frigyébe; ellátja ingyen »móhel«-al és orvossal, gondoskodik komáról és szüde rendezéséről, akár saját egyleti templomában, (Lónyay-utca 15.), vagy otthon, a lakásban. Sőt, tartósan segível is a gyermekágyas anyákat, ellátja csecsemőkelelgyével és dr. Baum László főorvos vezetése alatt álló csecsemőgondozóban (Ráday-utca 5.) az anyát és csecsemőjét, ingyen orvosi kezelettel és gyógyszerrel. Felkérjük tehát hittestvéreinket, hogy ha bárkiről megtudják, hogy akár közömbösség, akár szegénység miatt a církumciót elmulasztotta, vagy elmulasztani szándékozik, közölje a szülőkkel címünket (Lónyay u. 15.), vagy tudassa velünk azoknak címét, hogy a szent kötelességre figyelmeztessük és hogy — teljesen díjtalanul — a legnagyobb készséggel rendelkezésre állhassunk. — Fényes Ármin titkár, Tannenbaum Mór elnök.

— JUBILEUM A PESTI CHEVRANÁL. A Pesti Chevra Kadisa jövő évi költségvetést tárgyaló közgyűlése vasárnap nagy ovációkban részesítette dr. Endrei Henrik igazgatót, működése 25 éves jubileuma alkalmából. A kiváló, az orthodoxya széles köreiben is nagyon népszerű férfit a Chevra előjárósága elnöknek akarta megválasztani, de ő ezt a megtiszteltetést elhárította magától.

— AZ UJPESTI MIKÓVÓ építkezése a napokban nyert befejezést s az ünnepre már a közönség rendelkezésére áll.

— A BÜDSZENTMIHÁLYI JESIVÁT az elhunyt gaon veje, Rottenberg Lázár rabbi, az ünnepek után tovább fogja vezetni.

— AZ ASSZIMILÁCIÓ PUSZTÍTÁSAI. Pozsonyból pár év előtt egy vallásos zsidó Palesztinába vándorolt, Pozsonyban hagyván vejét és unokáját. Közben a jámbor férfi elhunyt a Szentföldön és tekintélyes összeget hagyott leányunokájának, ki éppen most készül férjhezmenni — egy keresztényhez. A pozsonyi köle erre a pénzt visszaküldötte a jeruzsálemi kölehez. — Palesztinában nagy narancstelepeket létesít egy igen gazdag angol ur, akinek gyermekei azonban kitértek. Most Palesztinában arra beszél rá az angol urat, hogy ültetvényeit hagyja végrendeletileg a zsidó közösségnek, nehogy a szép palesztinai föld kitértek kezére jusson.

— VALLÁSOS ZSIDÓNÖK ELHUNYTA. Nemrég hunyt el Budapesten Löwy Lajos kereskedő hitvese, Regina, 63 éves korában. A megboldogult a hirneves surányi Braun családból származott. — Vasárnap temették özv. Schlesinger Hilda asszonyt, 77 éves korában. A megdicsőültben Sussmann Viktor rabbi a legidősebb nővérét, Schlésinger Dénes salgótarjáni hitszónok az édesanyját gyászolja. — Mindkét elhunyt a vallásos, erényes zsidónök mintaképe volt. — הנצי"ה

— HOGY AKARNAK LENNI «KONZERVATÍVEK» LENNI? (Levél.) Mult szombaton a dohányucai templom előtt elhaladván, bosszankodva láttam, hogy autótaxi állomás létesült e helyen. Szidni is akartam magamban a fővárosi hatóság tapintatlanságát, de akkor a templomból kijövő egy ismerősöm felvilágosított, hogy nem ujonnan kreált autótaxi-állomásról van szó, hanem a taxik bérlői a templomban vannak, hol Sándor Pál országgyűlési képviselő 70-ik születésnapját ünneplik. Tovább menve egy pár lépéssel, a Károly király-ut sarkán egy ismerős soffört látok magánkocsin s megtudom tőle, hogy várja a méltóságos urat, aki egyébiránt állandóan a konzervatív zsidó tradíciókról beszél gyönyörűen. Éppen ezért nem akarta autóját a templom előtt megállítani, hanem inkább 30 lépéssel tovább. Összesen ennyi utat kell megtenni, míg az ember a dohányucai templomtól eljut — a szombati autó konzervatívizmusaig.

— VENDÉGSZÓNOKLAT. Ongáról jelentik: Hitközségünk meghívására Schück Miklós rabbijelölt Szikszórol az elmúlt szombaton tartalmas charifusz és magidusz szónoklatot tartott. Mincha imát »sólajs-szudajsz« követte, melyen az említett kívül még Schück Andor, Weisz Miksa és Heisz Aron szólaltak fel.

— JESIVÓ-KETANÓ PAPAN. Kaptuk a következő sorokat: A pápai »Ez Chájim« egyesület Talmud-tórájában egy jesiva-előkészítőt (jesivó-ketanó) létesített. Ugy ez az intézmény, mint a három osztályu Talmudtóra kitűnő tanerők vezetése alatt áll és menzával van ellátva. Jelentkezések minél előbb intézendők a következő címre: Gestettner Emil, Pápa, Eszterházy-ut 10.

— A FRANKFURTI JESIVA ÉLETEBŐL. Rajschajdes napján folyt le a Breuer-féle jesivában a félévvégi vizsga. A jesivának — mely, mint már többször hangsúlyoztuk, a magyar orthodoxia viszonyainak nem megfelelő — 88 hallgatója volt, tiznyomórészüket Németországból és Nyugat-európából, ami örvendetes jelenség. Az idén három rabbi képzést adtak. A jesivával kapcsolatos egy sachtim-képző, amely az idén hat jelöltet képezett. A beszámoló megemlékezik arról, hogy »a jesiva egy volt hallgatóját egy ismert magyar hitközség rabbinikus vezetőjévé választotta. Ez az új soproni orthodox főrabbi« vonatkozik a nem tudjuk, miért nem nevezi a beszámoló néven volt növendékét és a hitközséget.

— A BUDAI CHEVRA KADISA f. hó 6-án tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnökké dr. Schwarcz Ernő, alelnökké Biró Géza miniszteri tanácsos, előjárókká: dr. Csobádi Samu, Dembitz Gyula kormányfőtanácsos, dr. Földi Károly bíró, dr. Fuchs Ignác, Goldberger Ignác, Nass Lajos, dr. Klein István, Krausz Gerson, Márton Henrik és Vértesi Armin választották meg. A Chevra a Fuchs uccai kórházát a közeljövőben meg fogja nyitni.

— M. kir. osztálysorsjáték felárúsítói kéri t. üzletfeleiket, hogy a kapott sorsjegyeket vagy visszaküldeni, vagy azok árát kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert csak azok vesznek részt az új XXIV. osztálysorsjátékban, akik a sorsjegyekért járó összeget a húzás előtt kifizetik.

— A FÉLEGYHÁZAI JESIVÁBAN a köv. szemeszterre 10—15 szorgalmas böcher felvételt nyerhet. Ellátásuk meg. A Chevra a Fuchs uccai kórházát a közeljövőben meg fogja nyitni.

— Ratinol. Ha egy telepen a patkányok és egerek nagyon elszaporodtak, ajánljuk a »Ratinol« alkalmazását. A Ratinol laboratoriumot (Bpest, VII. Murányi utca 36.) rég időről fogva nagyon megbízhatónak ismerjük, gyártmányait szivesen ajánljuk, mivel tudjuk, hogy a cég igen jó irántanyagokat hoz forgalomba és mint ilyen, még azon előnnyel is bír a többi patkányirtókkal szemben, hogy sem emberre, sem hasznos háziállatra nem veszélyes és így bármily élelmiszer mellett szabadon alkalmazható. Ugyanitt beszerezhetők sváb, csótányi ruszni, hangyairtószerek is.

— EGY ÚJ-REGI ORTHODOX HITKÖZSÉG SZLOVENSZKÓBAN. Szenicze, régi szlovenszkoí hitközség, — amint annak idején jelentettük, — belépett az orthodox szervezetbe és most, ebből az alkalomból, egy szöfer-tóra avatási ünnepélyt rendezett a szomszédos orthodox hitközségek (Nagyszombat, Miava, Verbó, Brezova) főrabbiainak részvételével. A jelenlegi főrabbi, Marmorstein, a veje a néhai miskolci főrabbinak; Rosenfeldnek.

— HALÁLESETEK. 75 éves korában elhunyt Pozsonyban Singer Vilmos volt lipótszentmiklósi főrabbi. Az orthodox temetőből temették. Unokája, dr. Singer Leó várpalotai főrabbi, valamint Hirschler Simon rabbi bucsuztatták. »Hamadrich« című talmudi szemelvényeket tartalmazó műve annak idejében igen népszerű volt. — Schwarcz Jakab talmudtudóst a mult héten temették Rákospalotán. Duschinszky Mihály főrabbi, Steif Jónáthán budapesti rabbi, dr. Abrahamsohn chevrai főtitkár esetelték nagy jámborságát és erényeit. — הנצי"ה

— A SZEGEDI ZSIDÓ HITKÖZSÉG JELENTÉSÉBŐL. A tetszetős kiadásban megjelent beszámoló kiterjed a szegedi kongresszusi hitközség összes életmegnyilvánulásaira. A jelentésből megtudjuk, hogy a huszonkettedik neolog községkerület területén levő gyomai hitközség statusquo jelleggel felcserezte a neolog elnevezéssel. A budapesti orthodoxia gyászáról a következőket olvassuk: »Az orthodox magyar zsidóságot súlyos csapás érte Reich Koppel budapesti főrabbinak, az orthodoxok felsőházi képviselőjének elhunytával. Patriarcha koru, szentéletű férfiú szellemének frissességét élvezte élete utolsó éveiben is és lelkes buzgalommal terjesztette a szentírás igéit, oltotta azokat hívei lelkébe. A magyar orthodoxiának volt vezérférfa, de tiszteletben tartotta a neolog zsidóságot is, amely igaz nagybecsüléssel vette körül az érdemes főpapot.« Orthodox szempontból figyelemreméltó a következő passzus: »Hitközségünk jelentékeny összeggel támogatja a Szegeden nyílt orth. kóser vendéglőt is, hogy úgy hitközségünk minden tagjának, mint a Szegedre jövő konzervatívabb felfogású hittestvéreknek is alkalmuk legyen étkezésüknél betartani vallásuk szabályait.« A hitközség 75 alapítványt kezel, némelyiké a devalváció miatt csak pár fillért ér. A jelentés azzal a szomorú adattal végződik, hogy Szegeden az elmúlt évben 6 áttérés és 9 kitérés volt.

Patkányt, egeret, mezel egeret csak „RATINOL“, svábbogarat, csótányt, rusznit, hangyát „RUSSIN“ irt gyökereesen! Más állatra, emberre veszélytelen! Napiárban szállítja: Ratinol Laboratorium Budapest, Murányi ucca 36.

— OROSZ RABBIK ÜLDÖZTETÉSE. A szovjet kényszeríteni akarta az ukrainai rabbikat, hogy adjanak nyilatkozatot arról, hogy Oroszországban nincs vallásüldözés. Az erre a célra egybehívott konferencián a jekaterinoszlávi főrabbi: R. Jiczchok Leib Schneersohn elnökölt. A konferencia nem volt hajlandó ezt kijelenteni. Ezért a konferencia elnökét hetekkel ezelőtt börtönbe vették és még most is le van zárva. — Lenningrádban két rabbit (Lazarow, Nissan) Solowesky szigetre való 10 évi száműzetésre ítélték, hat jesiva bóheret is száműzetésbe küldtek, erre a gyilkos klímájú, kietlen szigetre.

— SIRKŐÁLLÍTÁS. Mult csütörtökön állították Nagyváradon az ott elhunyt bonyhádi rebbecnek, R. Eliezer Deutsch főrabbi özvegyének sirkövéit, igen nagy közönség jelenlétében. Beszédet tartottak: a fia, Deutsch Mózes szabadi orthofox főrabbi, utána Fuchs nagyváradai főrabbi és Schwarcz József egyleti rabbi, az elhunyt veje.

— TÓRÁÜNNEPÉLY. A hajdudorogi saschevra vasárnap este Béczó iraktátus befejezése alkalmából jól sikerült szijum ünnepélyt rendezett. Czitron Ábrahám főrabbi és Strasser Nátán előadó elmés hadronaloch-jai után még Kaufmann Samuel és Reichmann József szólaltak fel.

REMÉNY

zsidó ifjusági folyóirat.

Zsidó ifjusági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb.

Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő**
Félévre 4 pengő.

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

— **Hölgyek** olvassák el az olcsóságáról közismert **Spitz Herman** selyemáruház, mai számunkban megjelent hirdetését.

— **T. olvasóink** figyelmébe ajánljuk ez ismert „Gentry“ Ruhaáruház, Károlykört 28., mai számunkban megjelent hirdetését.

— **KITÜNTETÉS** »AZ ANKER« BIZTOSÍTÓ R. T.-NÁL. Az Anker minden évben megjutalmazza azon képviselőit, akik az intézet részére a legtöbb üzletet szerzik és akik a közönség bizalmát a legjobban kiérdemelték. A biztosító társaság a legutóbb tartott ülésén állapította meg az 1929. üzletév után kiutalandó jutalmakat. Ugy, mint egy évvel ezelőtt, most is Hönig József titkár ur (lakik: Ujpest, Ösz-u. 66.) nyerte az I. díjat: egy 53 darabból álló (800 finomságu) ezüst evőeszköz-készletet. Az igazgatóság a jutalmat ünnepélyes beszéd keretében nyújtotta át a titkárnak; legmelegebb elismerését fejezte ki kiváló tevékenységéért, mely az üzletfelek legmegezebbmőző szimpátiáját biztosította részére. Különös népszerűsége tett ezért Hönig titkár ur az általa kombinált új, olcsó és praktikus tarifái által; aki ilyen biztosítást kötött, a legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

Családi hírek

Lindenfeld Gizikét, Tiszadob, eljegyezte Frankfurter Mór, — Felsőcece.
Kohn Aranka és Singer Jenő f. hó 8-án Budapesten házasságot kötöttek.
Stern Hermann és neje, Budapest, f. hó 8-án avatták újszülött kisfiukat Ábrahám ösápank frigyébe. A fényes bris-miló lakomán, melyen a fővárosi orthodox társadalom színe-java jelent meg, felszóltak: Steif Jónáthán rabbi, öbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök, aki a koma tisztségét töltötte be; végül Stern Elia az öröm-nagyapja beszélt tartalmasan.

Neufeld Jenő okl. rabbi, Neufeld S. miskolci rabbi fia, f. hó 1-én tartotta esküvőjét Jungreis Antal gyöngyösi főrabbi leányával, Elzával. A diszlakomán, mely a Gyöngyösi Forg. Bank Rt. termeiben folyt le, beszédeket és felköszöntőket tartottak: a völegény, az örömapák, Tannenbaum tornai, Jungreis vámosmikolai, Lemberger tiszapolgári, Jungreis Nándor tokaji, Stein diósgyőri főrabbi; Günsberger egyll. rabbi (Budapest), Katzburg Dávid (Vác), Re-

neufeld Jenő okl. rabbi, Neufeld S. miskolci rabbi fia, f. hó 1-én tartotta esküvőjét Jungreis Antal gyöngyösi főrabbi leányával, Elzával. A diszlakomán, mely a Gyöngyösi Forg. Bank Rt. termeiben folyt le, beszédeket és felköszöntőket tartottak: a völegény, az örömapák, Tannenbaum tornai, Jungreis vámosmikolai, Lemberger tiszapolgári, Jungreis Nándor tokaji, Stein diósgyőri főrabbi; Günsberger egyll. rabbi (Budapest), Katzburg Dávid (Vác), Re-

BUTOR

páratlanul olcsó árban, ritka alkalmi vételek Hornánál, Wesselényi-utca 13. (Saját ház) — Szombaton zárva.

Sirkövek

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Adler J. sirkórártárában
Telefon: József 364—20.

Peszáchi regény ajándékunk

BOSZTANAI című zsidó tárgyú regényünk első kiadása a nagy kereslet folytán teljesen kifogyott. Második kiadása most jelent meg.

Boltí ára 2 pengő.

Ingyen

ju'nak hozzá mindazon előfizetőink, akik csomagolás és portó-költség fejében 90 fillért postabélyegeken kiadóhivatalunknak beküldenek.

Szerkesztői üzenetek

D. V. »Meir Baal Hanész« perselyért az Orth. Közp. Irodához forduljon. — FÖLDES: Purimi közleménye már idejét multa. — KABA: Halottal nem lehet polemizálni, az orthodoxia pedig nem tud saját intézetet csinálni. — PASZTÓ; Chadgad-jó-ja kedves dolog, de inkább gyermekujságba való. — MAKÓ: Nem jelenteni, azt hisszük, elfogadják. — BAGOS: Nem létezik. — R. E.: A hitközségnek jogában áll az állam adó 10 százalékánál magasabb kulfuszadót is követni. — ELISA: Egy pár sorból nem alkothatunk magunknak véleményt, tehetsége felől. — K. I.: Ha valaki elfelejtette pénteken a chomez-eladási szerződést megkötni, a szabály az, hogy szombaton fél 11-ig elajándékozhatja a chomezot egy nem-zsidónak. Egyébként »sááló« intézendő.

Egy kis szubvenció tanulása

A szolnoki zsidó hitközség a várostól 3000 pengő hozzájárulást s 2000 pengő kamatmentes kölcsönt kért építendő kulturháza javára. A képviselőtestületi ülésen egy polgári iskolai tanár — tehát mindnyáunk adójából fizetett hivatalnok — idegeniaju, hazáját megtagadó rétegnek nevezett el bennünket. A keresztény-párt szóoka elutasította ugyan ezt a hangot, de zsidó módra 50 százalékra kiseretne egyezkedni. A zsidóság képviselői közül dr. Hasznos elnök ezzel szemben megállapítja: a szolnoki zsidóság a város valamennyi kulturintézményének fenntartási költségeire a legnagyobb mértékben áldoz, így pld. 80 százalékát adja a szegényház és a csecsemővédő otthon kiadásainak, de az egyik intézményt se veszi igénybe. A másik felszólaló Schwartz Sándor emlékeztette a jelenlevőket egy a kommun alatt lezajlott ülésre, amikor a katolikus egyházközség támogatást kérő beadványára az egyik jelenlévő képviselő azt mondta »nem támogatás, korbács kell a papoknak« — s akkor ő a zsidó »lete kockáztatásával kieroszakolta a segílyt. Ezt a jelenetet az elnöklő polgármester is megerősítette, amire megszavazták a segílyt, amelynek a megszavazási körülményei így tehát igen tanulságosak. Elsősorban azért, mert látjuk, hogy a háboru utáni tizenegyedik esztendőben is még milyen nagy mértékben van az intellektuel réteg — és egy polgáriskolai tanár hivatalosan is ide tartozik — megmétélyezve a gyűlölettől s hogy milyenek az állapo-

tok, ha egy közhivatalnok oly se-kélyes módon antiszemitáskodik. Másrésztől viszont jóleső az az önértetes mód, hogyan a zsidó képviselők megvédték igazukat. Tényekre, számokra, adatokra hivatkoztak ami mindig többet ér, mint az érzelgős frázisok. Igaz ugyan, hogy ezzel sem lehet meggyőzni a gyűlölet elfogultságát, de legalább önmagunk előtt állunk tisztán. Ez a legjobb zsidóvédelem, mert igazságon és önérteten alapul.

Élesztőt peszách után

a GSCHWINDT féle élesztőgyár-ból, Budapest IX., Ipar-u. 15/21. lehet beszerezni.

Ezen gyár peszáchon át a budapesti orthodox rabbinátus jóváhagyásával rituális chómecz-eladási szerződés által vallástörvényileg érvényes módon eladatott.

Ajánlom orth. kóser **boraimat**

különleges minőségben, 50 literes vételnél viszonteladói árban.

Krausz Jakab
Bpest, Király-uca 32.
az udvarban.

Jól szortirozott előnyomda be- rendezéseket

a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:

Bleler Testvérek, Szarvas
Belicey-u. 15.

Utazás a föld körül

Itt a magyar földről van szó; a birtokosai felekezeti viszonyairól. A statisztikai társaságban a multkor felolvasás volt, amellyel a »Zsidó Ujság« is foglalkozott vezércikkben. A felolvasás szerint a zsidó földbirtokosok száma az összes birtokosok 7,4 százaléka, holott a zsidóság arányszáma csak 5,9 százalék. A Zsidó Ujság kifejezte kételyét a statisztika eredménye és konkluziója fölött. Most a »Századunk« című folyóirat foglalkozik a dologgal s azt mondja: Az áltudomány az izraelita vallásuak tulajdonában levő földet, csak a szabadforgalmu és az 50 holdnál nagyobb birtoktestekre vonatkoztatja: így sikerült neki kihoznia a 10,4 százalékos eredményt. Ha az összes 50 holdnál nagyobb birtokokra nézve végezte volna számításait, akkor a zsidó számla javára csak 5,8 százalékos sikerült volna elérnie. Sőt ha figyelembe veszi az 50 holdnál kisebb birtokokat is, amelyek az ország összes területének majdnem a felét teszik ki (kerek 7 millió holdal), nem számolhatott volna ki még 3 százalékos sem. Érdekes volna tudni — ha már zsidó földbirtokról van szó, — hogy a földbirtokreform során elvett földek területe miképpen oszlik meg felekezetek szerint? Kétségtelen, hogy a Közp. Statisztikai Hivatalnak vannak erre vonatkozó adatai. Vajjon ezeket miért nem hozzák nyilvánosságra? — A »Zsidó Ujság sejtése« tehát nagyon is helytálló.

Élesztőt peszách után

a KRAUSZ-MOSKOVITS R. T. élesztőgyárából, Budapest, VIII., Örömvölgy-u. 8. lehet beszerezni.

Ezen gyár peszáchon át a budapesti orthodox rabbinátus jóváhagyásával rituális chómecz-eladási szerződés által vallástörvényileg érvényes módon eladatott.

Pollák Sarolta kozmetikai Intézete, Budapest, VI., Andrássy-ut38.

I. em. Párizsi Áruházal szemben. — 25 éves működés.
Hajszálak kiirtása arcról, karról, szeplok, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemölcsirtás. Arcápolás, bértrendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer széküldéseutasítással. Minden eddig felülmúló Dijsalan tanácsadás (Prospektus)

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruhaza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruhaza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés 7

Írta: Guggenheimer S.

Königstein egyenesen Jánkele szobája felé tartott, de Maibaum a másik szobába vezette őt.

— Jankelenak az orvos abszolút pihenést ajánlott. Óva intett bennünket, hogy kiméljük a gyermeket a legcsekélyebb izgalomtól — magyarázatja Maibaum... Ami pedig önnek a gyermekre való igényét illeti, nem ismerhetem el, minden bizonyíték hijján... jöllehet igaz, hogy ama vasuti szerencsétlenségénél mentettük meg őt, amelyet ön az előbb említett. De abból még nincs bizonyítva, hogy az ön fia, Huszan vesztették el akkor életüket, mit tudom én, hány gyermek volt közöttük.

— De igen, az én gyermekem! Kétség nem fér hozzá — erősgeti Königstein. Dajkája ugyan azt állította, hogy felismerte feleségem és fiaskám holttestét, de mindkét holttest iszonyuan el volt torzítva, onnan eredhetett a tévedés. Mire én hazaérkeztem, már el voltak hantolva családi sírboitunkban.

— De hiszen Jánkele anyja Wben nyugszik a zsidó temetőben. — A zsidó temetőben?..

— Igen! S így tehát Jánkele nem az ön gyermeke.

— Mégis az én fiam. Boldogtalan nóm, kitérésünk által állandóan nyugtalankodva, ama borsasztó órában lelkifurdalás hatása alatt vallotta magát zsidónak... Kérve kérem önt, bocsásson be a gyermekemhez.

— A hatóság adta át nekem a gyermeket; a hatóság intézkedése nélkül ki nem adom kezemből.

—Hogyan? Ön visszatartaná gyermekemet?

— Ha tehetem, bizonyára! Haladókló anyja zsidónak vallotta őt; csak kényszerből fogom átadni a hitehagyottnak...

Maibaum uram! Ön megmentette gyermekemet, önnek köszönhetem: legfőbb boldogságomat, — szavai tehát nem sérthetnek. Én

igazolni fogom a hatóságnál, hogy a gyermek az enyém...

Königstein ezzel eltávozott. Maibaum visszament a szobába, ahol felesége Jankeleval szórakozott.

— Már tudja? — kérdezi férjétől Maibaumné, könnyezve.

—...Remélem, még egy ideig tarthatjuk. Én egyelőre kijelentettem előtte, hogy csak a hatóság rendeletére vagyok hajlandó a gyermeket kiadni és hogy tartozik előbb atyai jogát igazolni. Remélem ez nem megy oly simán.

Maibaum azonban némiképpen csalódott. Königstein sokkal hamarabb igazolta magát a hatóság előtt, mint ahogy sejtette s a hatóság a gyermek kiszolgáltatását csakhamar elrendelte. Az orvos megtiltotta azonban, hogy a fiucska a legközelebbi két hét leforgása előtt, sorsa változásáról bármit is megtudjon, mégis megengedte Königsteinnek, hogy — a legnagyobb ovatossággal — gyermekét meglátogathassa. Az első látogatásnál az orvos is jelen volt és vigyázott, hogy a beteg nyugalma ne legyen megzavarva. Königstein, távozásakor így szólt Maibaumékhoz:

— Bár csak viszonzozhatnám azt amit önök gyermekemért tettek.

— Uram! A legjobban azzal honorálhatná meg szívességünket, ha teljesíti — saját neje utolsó óhaját: neveltesse fiát a zsidó vallásban!

— Kedves jó barátom! Valóban végtelenül sajnálom, hogy kívánságát és az én imádott feleségem óhaját nem teljesíthetem. Lehetetlen, valóban lehetetlen.

— Lehetetlen?... elhunyt neje utolsó...

— Amikor egyetlen fiam jövőjéről van szó, akkor csakis fiam javára határozhatok s nem befolyásolhatnak sem a hála, sem pedig a kegyelet érzelmek.

—Sőt, éppen fia javára való te-

kintettel...

— Bocsánat! Ezen a téren bővebb: a tapasztalatom, mint önnek. Én ugyanis magamon tapasztaltam, hogy a zsidó vallás gátló pozíció elérésében. Nem volna tehát a legnagyobb igazságtalanság, amit fiamon elkövetnék, ha most bármi okból, abban a vallásban neveltetném, amelyből néhány hónappal születése után kiragadtam és amely vallás őt a későbbi években lépten-nyomon akadályozhatná?...

Königstein minden szabad idejét gyermeke mellett töltötte, becézgette, elhalmozta ajándékokkal s így csakhamar megnyerte Jánkele vonalmát. Boldogságából az egész városnak kijutott: bőkezűen megajándékozta az összes jótékonyossági intézményeket. A kis Jánkele — anélkül, hogy sejtelve lett volna — csakhamar az érdeklődés középpontjába került; még a fejedelem is tudakozódott felőle és sok szerencsét kívánt a boldog apának. Utóbbi türelmetlenül várta a napot, melyen gyermekét saját otthonába vezetheti.

Négy hét telt el, midőn ehhez az orvos beleegyezését adta.

Forró könnyek patakzottak Maibaumné szeméből, mikor Königstein közölte vele, hogy másnap hazaviszi a fiut. Hogy megkönynyitse a gyermeknek a bucsuzást felkérte Maibaumnét, hitesse el vele, hogy csak sétakocsizásra megy el vele. Königstein is mélyen megvolt indulva. Érezte, mily lekötelezettje a nemes asszonynak és fájt neki, hogy nem viszonzozhatja háláját. Ajándékait Maibaumék nem fogadták el. Azon ajánlatát is elutasították, hogy egy tekintélyes járadékot, melyből kényelmesen megélhetnének, elfogadjanak tőle, ne hogy azt mondhasa, a kitért, hogy ő tette őket gazdaggá.

—Mindennap el fog jönni a gyerek önökhöz — vigasztalta a siró asszonyt Königstein — és önök is gyakran meg fogják őt látogatni. Nagyon nehezére esnék fiaskámnak, ha kedves mamáját nem láthatná minden nap...

(Folytatása következik.)

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő.

A fehérgyarmati aut. orth. izr hitközség elnöksége ezennel pályá-
zatot hirdet egy metsző-kántori ál-
lásra. Pályázhatnak mindazon 25—
40 éves magyar állampolgárok, akik
kiváló ort. rabbittól kabolóval és 3
elismert orth. rabbittól kabolóval és
jó, kellemes hanggal rendelkeznek.
Azik ezen állást betölteni óhajtják,
szíveskedjenek a birtokukban levő
kabolókat, eddigi működésüket, va-
lamint ifjúkorbeli tanulmányaikat iga-
zoló irataik másolatát alulírott el-
nökséghez beküldeni. Próbaelőmád-
kozásra csakis a meghívottai bo-
csájuk. Fizetés meggyezés szerint.
Az állás azonnal betölthető.

Fehérgyarmat, 1930. március 31.
Mátyás Adolf hitk. elnök.

A győri orth. Talmudtóra egy-
let a megüresedett melamed-ál-
lásra pályázatot hirdet. Ajánlatok
eddigi működés, kor és családi
állapot feltüntetésével Gestelner
Benő elnök címére küldendők.

**Aki gyermekét Pozsony-
ba akarja küldeni** a jövő
szemeszterre JESIVO KETÁNO
ba stb. és szigoruan orthodox
penzióba óhajja adni, az for-
duljon bizalommal „Jobb csa-
lád” jeligére a kiadóba.
Gondos felügyelet és korrepe-
tíció. Egészséges lakás.

2 szobás uccai komfortos lakás

Népszínház-uccában
butorozva albérletbe kiadó.

Telefon: Automata 266—37.

UJ JESIVÁT

szándékozom alapítani. Tentervem:
A tanulás egész éven át folyik, kivéve
erev peszáchtól, illetve erev szükajsz-
tól isztruchag-ig. Öt évi tanulás után a
növendékek rabbinikus funkcióra
(hajró) képesek lesznek. Gemóre és
poszkim-on kívül a tanítványok Chü.
mis-Rasiben, héber írásban és mű-
sorban is oktatást nyernek. Válasz-
portó ellenében bővebb felvilágosítá-
sal szolgállok.

GUTTENPLAN ABRAHÁM főrabbi
TINNYE, Pestmegye.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből
32 fillér. **Állást keresőknek** szavankint
13, vas- tagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.,
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bo-
ritékban válaszbélyeggel ugyanoda inté-
zendők. — **Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.**

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körök-
ben házasságokat a legdiszkréteb-
ben közvetít: Schwarz Gábor, Te-
rész-körut 12. — Tel.: A. 134—04.
Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít
házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-
ut 57/b. — Telefon. — Cégnélküli
levelezés.

HÁZIASAN nevelt leányomat férj-
hez adnám némi hozománnyal, 32—
36 éves, vallásos fiatalemberhez,
esetleg özvegyhez. Egy-két gyer-
mek nem akadály. Talmidchóchóm
jelige.

HARMINCÖTTÖL ötven évig ortho-
dox férfi bönösülhet. Jelige: »Ben
Tajró előnyben».

FIVÉREM, nagyobb kereskedelmi és
ipari vállalat tulajdonosa, nősülne.
Keres kimondottan szép és vallás-
os, 30 éven aluli leányt. 25 ezer
pengő hozománnyal reflektál. Leve-
lek »Számítikus család» jeligére a
kiadóba kéretnek.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben há-
zasságokat a legdiszkrétebben köz-
vetít: Meisel héber könyvkereske-
dés, Rombach-u. 8.

MEGNÖSÜLNE, vagy bönösülne szí-
goruan vallásos családba 24 éves,
minden információt kibíró, vidéki
napilap szerkesztője. »Lagbeómer»
jeligére leveleket a kiadóhivatal to-
vábbít.

ORTHODOX, 55 éves, özvegy, fess,
intelligens uriember, jömenetelű
gyár tulajdonosa Budapesten, ke-
res megfelelő, jómódu uriaszonyt.
»Jó férj» jeligére a kiadóba.

FIAM NÖSÜLNE, Sádchen által kere-
sek számára jószívű, chaszidis, fel-
tétlenül szép leányt vagy özvegy-
asszonykát, aki illene egy 30 éves,
vagyonos, talmidchóchóm gyermek-
telen özvegyember nagykereskedő-
höz. Ajánlat »Rabbicsalád» jeligé-
re kéretik.

KÉT szorgalmas, szolid, gemóre taj-
szefesz-fiu elsőrangú Talmudtóránk.
ban ingyenes élelmezést kaphat. —
Jungreisz főrabbi, Nógrádbercel.

22 ÉVES, intelligens, jó megjelenésű
talmudista ajánlkozik alef-bész, chü.
mis rási és gemóre tanítására. Esét-
leg házitánitónak és üzletben való
kisegítőnek is elmegy. Cim; Alt-
mann Nándor, Tiszalök.

JESIVÁKAT járt, eddigi működéséről
jó bizonyítványokkal rendelkező, 21
éves fiatalember peszách utánra
hittanítói állást keres. Fűszerüzlet-
ben is jártas. Válaszbélyeggel el-
látott ajánlatokat »Intelligens tal-
mudtudós» jeligére kér.

KITÜNŐ orth. házikoszt, teljes ellá-
tás is kapható, átutazóknak éjjeli
szállás. Blau, VII. Dob utca 32.,
II. em. 2.

SAJCHET, fiatal, nős, gyermektelen,
jó baál tefiló és baál kajré, ki-
mondottan orthodox hitközségnél ál-
lást keres. Ajánlatokat »Husvét
után» jeligére kér.

NAGY talmid-chóchóm melamed ál-
lást keres. »Szerény» jelige.

TERMENYKERESKEDŐ, aki jobb na-
napokat látott, állást keres. »Több-
oldalú» jelige.

MISKOLCON újra megnyitott a volt
Blumberger-féle helyiségben Engel
streng orth. kóser étkezdéje.

„Rasol” borotválópor

kizárólag ásványanyagból készül
teljesen lisztmentes.

Vízmenteladónak nagy engedély.
Készíti: **Rasol Vegyipari Vállalat**
Budapest, VI., Sziv u ca 4.

A Magas Tátrában egyetlen megbízható orth. kóser penziómat Tátralomnicon.

Elsőrendű konyha és kiszolgálás. —
Tátralomnic a legszebb és legforgal-
masabb hely a Magas Tátrában. Vil-
lamos és vasut közlekedés Poprádról.
— Egész éven át nyitva. —

SCHREIBER MÖR. bérlő
Tátralomnic (CSR) Bugsch Villa.
(Ezelőtt Alsótátrafüreden.)

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyáriáron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett
sirkőüzemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
VI. Próféta ucca 7

אללגעטיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIPUTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Zsidóellenes tüntetés Keleten

Riasztó hírek közölnek a napi-
lapok csütörtöki számai Indiából.
Nem az angolelleses sógyártás-
ról van szó ezúttal, hanem az
indiai mohamedánok Bombay vá-
rosában tartott kongresszusáról.
A kongresszuson állítólag 50.000
mohamedán vett részt és határo-
zati javaslatot fogadtak el — Pa-
lesztináról. A javaslat szerint
Palesztina nem maradhat tovább
zsidó ország, meg kell szüntetni
az angol fenhatóságot és független
palesztinai kormányt kell alakítani,
amelynek csak palesztinai öslakok
lehetnek tagjai. A kongresszus
elhatározta továbbra, hogy május
16-án egész Indiában Palesztina-
napot fog rendezni.

Zsidó közérdek a riasztó köz-
leményeket a maga értékére lere-
dukálni, már csak azért is, mert
nálunk is — minden más szem-
ponttól eltekintve — rendkívül sok
zsidó családot érdekel minden,
Palesztinával kapcsolatos hír. A
világháború után kivándorlásra
kényszerített és Amerikától elzár-
t réteg elhelyezkedést keres s a
jelenlegi viszonyok mellett a
Szentföldre könnyebben juthat el,
mint máshova. A fennírt hírek
olybá tűnnek fel, mint egy nagy
mohamedán világmozgalom meg-
nyilatkozásai. Ez a mohamedán
szolidaritás valójában nincs meg.
Ez bebizonyosodott, amikor a
földrengés-sújtotta arabok felség-
lyezéséről volt szó, a mohamedán
világhallgatók, a palesztinatarabok
pedig külföldi zsidó segélyben
részesültek. A mostani tüntetés
hatálya, egy áldozatot nem igénylő
zsidóellenes kijelentés erejéig ter-
jed. Anglia civilizatórikus hatása
megtanította az ázsiai mohame-
dánokat is deklarációkat szerkesz-
teni. Egyelőre elég hálás jelszónak
mutatkozik, ha a délarábiai, az
iraki, az egyiptomi, a sziriai, az

indiai arabság amely egymást
nem szereti, amelynek érdekei
egymással ellentétesek, a zsidóel-
lenesség jele alatt egyformán tiltá-
koznak. Oly tünemény ez, amely-
hez hasonlót észleltünk Magyar-
országban a kurzus mézes hónap-
jaiban és részben még most is:
az ellentétes érdekek elfeledvők
egy rövid időre, amíg hinni lehet-
ett, hogy antiszemita jelszavak
nyomán minden kiabáló fényesen
dotált állásba jut. A különféle or-
szágok arab deklarációi is ilyen
természetűek. Az angolok sokkal
céltudatosabbak s politikailag is-
kolozottabbak, semhogy netudnák,
hogy az arab kívánalmak teljesí-
tése világbirodalmi állásuk meg-
rendülésével egyenlő. A zsidók
ellen hoznak határozatot, de tu-
lajdonképen az angolokat gon-

dolják... A világpolitika kö-
pontjában áll tehát a kis szent
földterület. A népek versengenek
érte, még az inai arabok is test-
véreknek tartják a palesztinai
bennszülötteket. És felhangzik a
szoltár szava: »Üleciajn jéomar
is veis jülád bah» — ha Cionról
van szó, akkor mindenki ott szü-
letett... pedig az Ur fogja be-
írni a népek történetébe, ki a
bennszülött (hasém jiszpajr bik-
szaju ámim). De addig is tanulhat-
nánk valamit az indiai mohame-
dánoktól. Az orthodox hitközsé-
gek is megállapíthatnának éven-
ként egy erec jiszroel sáboszt,
amelynek minden tóraadomány
a jeruzsálemi kajle szent érdekeit
s intézményeit erősítene. A jövőt
pedig bizzuk a mindenható
Istenre

Askenáz-szefárd harc Kolozsvárott

A kolozsvári orthodox hitközség
és az ottani szefárd imaegyesület
közötti viszálykodással már foglal-
kodás egyik fázisa az volt, hogy
az új román kultuszrendelet érte-
lémében a szefárdok autonómiát kap-
tak, ami azonban csakhamar vissza-
vont a miniszter. Azóta a villongá-
sok állandósultak. Bizonyosan mind-
két részről történtek hibák, melyek
kiküszöbölésére a beszercei Köz-
ponti Iroda — a jelek után ítélve
— gyengének bizonyult. A kolozs-
vári hitközség hétfőn rendkívül köz-
gyűlést tartott, melyen a szefárdok
ellen rendkívül heves kifakadások
hangzottak el. Felekezettünk körtü-
nete az áldatlan máchhajke, mely
ma itt, holnap ott üti fel fejét és
amelynek végeredményben romboló
hatása van mindkét párt közössé-

gére. Kolozsvári tudósítónk jelentő-
sét az alábbiakban adjuk:
Hétfőn délelőtt a kolozsvári ortho-
dox hitközség rendkívül közgyűlést
tartott. Schwartz Jakob hitközségi
elnök ismertette nagy körvonalak-
ban az orthodox hitközség és a sze-
fárdok közötti viszályt. Egyben fel-
kérte Löffler Vilmos hitk. titkárt,
hogy ebben az ügyben a beszercei
irodával folytatott levelezést és
átiratokat olvassa fel. Az elnök kö-
zölte az egyébként ismeretes tény-
t, hogy a hitközség döbbenetes mó-
don el van adósodva, aminek egyik
okozója az, hogy a szefárdok — ug-
yond a község leglényesebb jöve-
deimét, a gabellát, illegális módon
magukhoz kaparintják. Kijátszák a
törvényt, leveszik a népszázekek
cím táblájáról a kóser jelzést és a
hívókat félrevezetik. (Folyt. 4-ik oldalon)